

Criteria voor veiligheid van LHBT op school

Een discussienotitie voor de expert meeting op 16 april 2012

Leeswijzer

Deze notitie is een discussienotitie voor een expert meeting die door de landelijke Onderwijsalliantie voor Seksuele Diversiteit wordt georganiseerd op 16 april 2012. De expert meeting is bedoeld om van gedachten te wisselen over welke criteria zijn te stellen aan een school die werkelijk veilig is voor LHBT (Lesbische, Homoseksuele, Biseksuele en Transgender) leerlingen en personeel. Naast de criteria zelf, zal de expert meeting gaan over hoe we die criteria meetbaar en monitorbaar kunnen maken en hoe de rapportages ingezet kunnen worden voor systematische kwaliteitsverbetering van scholen.

In deze notitie geven we eerst een kort overzicht van diverse manieren waarop momenteel gepoogd wordt om vorm te geven aan monitoring van kwaliteit van het onderwijs en van burgerschap, veiligheid en LHBT-empatie in het bijzonder. Daarna gaan we achtereenvolgens in op veelgenoemde criteria, strategieën voor monitoring en systematische kwaliteitsverbetering. We sluiten af met enkele discussievragen. Aan het eind van de notitie vindt u samenvattend informatie over alle instrumenten.

Inhoud

Criteria voor veiligheid van LHBT op school	2
Leeswijzer	2
1. Initiatieven tot monitoring van onderwijskwaliteit en LHBT-emancipatie	4
Onderwijsinspectie	4
Vrolijke scholen test	4
Quick scan	4
Homovragen in de jeugdmonitor	4
Vensters van verantwoording	5
Benchmark Onderwijsalliantie	5
KIWA audit	5
GSA manifest	6
LHBT indicatoren ITS	6
Schoolbarometer	6
2. Veelgenoemde criteria	6
3. Strategieën systematische kwaliteitsverbetering	7
4. Discussiestellingen	9
Bijlage 1. Benchmark LHBT-vriendelijk schoolbeleid	10
Bijlage 2. GSA manifest	11
Bijlage 3. ITS: LHBT-indicatoren op schoolniveau	12
Bijlage 4. Jeugdmonitor	13
Bijlage 5. KIWA audit	15
Bijlage 6. Onderwijsinspectie kernkaders	18
Bijlage 7. Quick scan Rutgers WPF	20
Bijlage 8. Vrolijke scholen test	38
Bijlage 9. GLSEN School Climate Survey (versie 2009)	39

1. Initiatieven tot monitoring van onderwijskwaliteit en LHBT-emancipatie

Sinds 2003 worden er pogingen ondernomen om LHBT aandacht te integreren monitoring van onderwijskwaliteit. We geven hier een kort overzicht van de initiatieven.

Onderwijsinspectie

In 2003 publiceerde de Onderwijsinspectie een brochure met kwaliteitseisen aan scholen rond homoseksualiteit. De tekst was aangeleverd door Empowerment (nu EduDivers) en was een interpretatie van het toenmalige toezichtkader. De brochure diende vooral om het thema te agenderen. In 2007, 2009 en 2011 is het toezichtkader weer aangepast. De Inspectie heeft minder tijd en beperkt zich tot grote lijnen. In de huidige kernkaders staan twee relevante verplichtingen centraal:

1. De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten.
2. De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van kennis en kennismaking met diversiteit.

Daarnaast moet de school de wetuitvoeren, waaronder de vastgestelde kerndoelen. De meeste verplichtingen moeten zichtbaar worden gemaakt in de schoolbrochure (voor het publiek), het schoolplan en het zorgplan. Het is onduidelijk in hoeverre de Onderwijsinspectie per toezicht hierop ingaat. Wel is duidelijk dat er niet specifiek over het LHBT-klimaat wordt gerapporteerd in de openbare inspectierapporten.

Vrolijke scholen test

In 2002 ontwikkelde EduDivers de Vrolijke Scholen Test. Hij werd bij twee scholen geprétest. Het is een online diagnostisch instrument met een knipoog. De test geeft aanleiding voor discussie over schoolbeleid en geeft suggesties voor verbetering. De test werd van 2003 tot 2006 gebruikt in het kader van de Vrolijke Scholen Campagne. Dit bleek niet goed te werken omdat de vrijwilligers van externe organisaties niet in staat bleken om een gelijkwaardig gesprek met schoolleiders te voeren en omdat scholen hun resultaten niet wilden publiceren (niet bij een slechte score maar ook niet bij een goede score). De test wordt in 2012 aangepast en met training voor binnenschoolse vrijwilligers ingezet in de Mijn ID campagne.

Quick scan

In 2004 ontwikkelde Rutgers WPF (toen Rutgers NISSO Groep) in opdracht van en in samenwerking met EduDivers vragenlijsten voor docenten en leerlingen om de effecten van de zogenaamde Adelmund pilots (experimenten met LHBT-specifiek veiligheidsbeleid) voor- en na te meten. De vragenlijsten zijn een combinatie van beproefde vragen uit het onderzoek van Kersten (1994) en de ITS veiligheidsmonitor. De vragenlijsten zijn zo beperkt mogelijk gehouden (tussen de 17 en 28 vragen), maar hebben wel de ambitie om zowel de veiligheid in het algemeen als de lesbisch en homoseksuele veiligheid in het bijzonder te meten.

Homovragen in de jeugdmonitor

Op verzoek van de regering heeft GGD Nederland het initiatief genomen om enkele standaardvragen over homoseksualiteit op te nemen in de jeugdmonitor. Dit gezondheidsonderzoek wordt om de paar jaar op

scholen uitgevoerd. Na een informatie ronde en discussies met deskundigen werd in 2010 een tweetal verplichte vragen en twee facultatieve vragen vastgesteld. De verplichte vragen gaan over sociale afstand ("zou je vriendschap sluiten, laten merken dat hij/zij van me af moet blijven, in de pauze liever naast iemand anders zitten") en over schoolklimaat ("als iemand homo is, zou die dat op school eerlijk kunnen vertellen?"). In Nijmegen worden gegevens uit de jeugdmonitor gebruikt in schoolbegeleiding. Het is onduidelijk in hoeverre andere GGD's over deze vragen naar scholen rapporteren en in hoeverre de resultaten openbaar zijn.

Vensters van verantwoording

Vensters voor Verantwoording is een project van de VO-raad waarbij alle cijfermatige informatie over scholen voor voortgezet onderwijs, verzameld wordt in één systeem. Deze informatie, afkomstig van DUO, Onderwijsinspectie en van de scholen zelf, wordt bewerkt en gevisualiseerd. Vensters biedt scholen hiermee een betrouwbare basis voor de dialoog met hun belanghebbenden. Met Vensters voor Verantwoording bieden scholen inzicht in hun resultaten, op basis van twintig indicatoren.

De PO-raad zal in de periode 2012-2014 een vergelijkbaar systeem "Vensters PO" ontwikkelen. worden.

Benchmark Onderwijsalliantie

In 2009 ontwikkelde de Onderwijsalliantie een zogenaamde "benchmark" met daarin 10 criteria voor succesvol beleid met aandacht voor seksuele diversiteit. De meeste criteria zijn gebaseerd op onderzoek en intervention mapping door EduDivers. De benchmark is in 2009 gebruikt als maatstaf in het onderzoek van de Onderwijsalliantie onder schoolmanagers van VO-scholen ("Mooie woorden". Helaas bleken de schoolmanagers de vragen zeer sociaal wenselijk te beantwoorden. Een in dezelfde tijd gedaan onderzoek door de Onderwijsinspectie (Weerbaar en divers, 2009) bevestigd dat schoolleiders een overdreven positief beeld hebben van de veiligheid rond seksuele diversiteit. In 2012 zal een geannoteerde versie van de benchmark verschijnen en Mijn ID ambassadeurs zullen worden opgeleid om hun school aan de benchmark te toetsen.

KIWA audit

De auditprocedure van KIWA bestaat uit een gesprek met de schoolleiding en andere betrokkenen, een enquête onder leerlingen en een verslag met aanbevelingen. Daarna wordt gestreefd naar afspraken voor een pilot om de aanbevelingen uit te voeren. In navolging van de ontwikkeling van een audit voor verzorgingstehuizen (de "roze loper") heeft KIWA in samenwerking met COC Tilburg en Embrace Pink in 2011 drie pilots in Tilburg gedaan om een audit voor scholen te ontwikkelen. De scholen werden positief beoordeeld, hoewel de resultaten van de leerlingenenquête niet lijken af te wijken van landelijke gemiddelden. De scholen zien daarom geen aanleiding voor vervolgpilots. De evaluatie van de audit roept voor COC Tilburg en Embrace Pink de vraag op of de audit scholen voldoende aanzet tot aanscherping van hun beleid en wat hun eigen rol daarbij zou kunnen zijn.

GSA manifest

COC Nederland biedt Gay/Straight Alliances een tekst aan die zij door schoolleidingen kunnen laten ondertekenen. Daarmee belooft de schoolleiding dat ze:

- onderkent dat homo's, lesbo's, bi's en transgenders het ook op deze school soms moeilijk hebben door de sfeer rondom seksuele gerichtheid of seksuele identiteit
- de Gay-Straight Alliance ondersteunt
- homo's, lesbo's, bi's en transgenders een veilige omgeving biedt
- aandacht zal hebben voor pesten / discriminatie rondom seksuele gerichtheid of seksuele identiteit

Het manifest is vooral een actiemiddel en niet een checklist of kwaliteitcheck.

LHBT indicatoren ITS

In opdracht van OC&W ontwikkelde het ITS de LHBT indicatoren op schoolniveau. Dit zijn samenvattende indicatoren die gebaseerd zijn op een analyse van serie antwoorden door LHBT leerlingen en personeel over veiligheid op school uit de ITS schoolveiligheidmonitor.

Schoolbarometer

Vanaf het nieuwe schooljaar introduceert EduDivers de schoolbarometer. Dit is een eenvoudig online score-instrument voor het algemene publiek, vergelijkbaar met de score en opmerkingen die men kan maken over hotels die men tijdens de vakantie bezoekt. Men kan opmerkingen anoniem invullen. De barometer is vooral bedoeld als aanzet tot discussie en niet als echt meetinstrument. Opmerkingen van leerlingen, ouders of anderen op de barometer kunnen een school mogelijk aanzetten de eigen situatie nader te bestuderen.

2. Veelgenoemde criteria

Voor we ingaan op veelgenoemde criteria, moeten we opmerken dat er uiteenlopende meetinstrumenten zijn die verschillende niveaus bestrijken. In verband met de behoefte om scholen te adviseren over activiteiten en de samenhang daartussen (=beleid) zijn er lijstjes van criteria die verwijzen naar categorieën van activiteiten. Daarnaast zijn er indicatoren en bijbehorende vragenlijsten die de werkelijke feiten, maar ook meningen, van vooral personeel en leerlingen bestrijken.

Op het niveau van personeel en leerlingen wordt gevraagd naar:

1. feitelijk waargenomen negatief gedrag (ITS veiligheidsmonitor¹, Rutgers WPF Quick scan)
2. inschattingen van onveiligheid (vragen over sociale afstand, schoolklimaat/kan je ervoor uitkomen)

¹ Een inmiddels breed geaccepteerde indeling van feitelijk negatief gedrag ("incidenten") is opgenomen in de door het ITS geformuleerde "Definities van incidenten" (http://www.edudivers.nl/doc/publicaties_anderen/NL%202009%20ITS-Definities%20van%20incidenten%20in%20het%20onderwijs.pdf)

3. soms wordt ook gevraagd naar ontvangen voorlichting² (maar zulke vragen zijn waarschijnlijk niet erg betrouwbaar omdat veel leerlingen zich niet herinneren of ze voorlichting over specifieke onderwerpen hebben gehad)

Vragen kunnen algemeen geformuleerd worden of specifiek naar "homo/lesbisch". In Nederland wordt tot nu toe niet gevraagd naar "biseksueel" of "transgender" (dit in tegenstelling tot de internationaal toonaangevende School Climate Survey van GLSEN, de Gay Lesbian and Straight Education Network uit de Verenigde Staten).

Op het niveau van beleid wordt vaak gevraagd naar:

1. een systematische aanpak van incidenten (aantoonbaar door beleidsplannen en voorbeelden van uitvoering)
2. een systematische preventieve opbouw van een veilig schoolklimaat
3. aandacht voor burgerschap en diversiteit van de samenleving in lessen maar ook in het schoolbeleid

In de meer formele inspectie- en audit instrumenten wordt vooral gekeken naar formeel aantoonbare kwaliteitsafspraken en -procedures en beleidsplannen. Die manier van kijken draagt het risico in zich dat essentiële elementen van het diversiteitsklimaat uit het zicht verloren worden. Uit het enige onderzoek dat harde aanwijzingen geeft voor specifieke beleidsmaatregelen voor een LHBT specifiek veilig klimaat³ blijkt dat heldere en goed toegepaste regels in combinatie met onderlinge vriendelijkheid, een goede teamsfeer met gedeelde opvattingen en wederzijdse sociale steun op school veel betere voorspellers zijn van een veilig klimaat. Dit wordt onderschreven door breder ingezet onderzoek van het ITS⁴. De eerste vijf criteria van de benchmark zijn hierop gebaseerd.

Samenvattend begint er zo langzamerhand een consensus te ontstaan van indicatoren waarmee LHBT specifieke veiligheid kan worden gemonitord.

3. Strategieën systematische kwaliteitsverbetering

Het lijkt er echter wel op dat de er praktische knelpunten zijn in het adequaat uitvoeren van diverse soorten monitoring. In veel gevallen (Onderwijsinspectie, jeugdmonitor, veiligheidsmonitor) worden alleen geaggregeerde resultaten gepubliceerd, waardoor scholen niet kunnen worden aangesproken op hun

² Vaak wordt er alleen gevraagd naar voorlichting over homoseksualiteit. Uit De Graaf et al, 2003 blijkt dat voorlichting over sekserollen ook een significant effect heeft op een LHBT-vriendelijk klimaat. Dit wijst erop dat aandacht voor heteronormativiteit in brede zin belangrijk is. Dit komt ook naar voren uit buitenlandse publicaties, zie bijvoorbeeld Meyer, Elizabeth (2009). *Gender, Bullying, and Harassment. Strategies to End Sexism and Homophobia in Schools*. New York: Teachers College Columbia University

³ De Graaf et al, 2003, http://www.edudivers.nl/onderwijsbeleid/onderzoek/graaf_2003

⁴ Mooij, 2007, <http://www.edudivers.nl/doc/onderzoek/ITS%20School%20en%20discriminatie%202007.pdf>

situatie. In andere gevallen (Vrolijke scholen test, KIWA audits) worden de resultaten niet gepubliceerd vanwege de relatie met de school.

Belangenorganisaties zoeken naar manieren om scholen op een prettige maar wel kritische manier aan te spreken op hun beleid. In de Vrolijke Scholen Campagne bleek dat dit niet lukte met vrijwilligers en op basis van een voorgeprogrammeerde test. In schoolbegeleiding door professionele begeleiders blijkt dit wel te lukken. Daarbij blijkt echter ook dat het eigen initiatief van scholen en de wil om LHBT veiligheid systematisch aan te gaan pakken doorgaans pas na enkele jaren begeleiding ontstaat⁵.

De Onderwijsalliantie ontwikkelt nu training en meer aantrekkelijke methoden die op korte termijn uitvoerbaar zijn door Mijn ID ambassadeurs, die uit het onderwijs zelf moeten komen.

Een belangrijke kanttekening is dat een goed beleid niet automatisch leidt tot een veilige sfeer. Een bekend voorbeeld is het Marcanti College in Amsterdam, waar men al meer dan 10 jaar specifiek homobeleid voert. Desondanks blijft het moeilijk om de houding van de leerlingen bij te schaven. De school staat in een wijk met een zeer hoog percentage migrantengezinnen, waarin acceptatie van homoseksualiteit nog taboe is. De school kan homofoob gedrag binnen school binnen de perken houden, maar haar beleid heeft buiten de school weinig effect. Zo blijft het een open vraag of de school een docent die ervoor uit wil komen, adequaat kan beschermen⁶. Ook op grond van dit voorbeeld zou men de conclusie kunnen trekken dat een beleidsmatig keurmerk nog weinig zegt over de LHBT-specifieke veiligheid op school.

Uit ervaringen met LHBT-specifieke schoolbegeleiding blijkt dat een goed specifiek LHBT-beleid alleen tot stand kan komen als er al een stevig generiek veiligheidsbeleid en een goed schoolklimaat is. Zo blijkt dat teams waarin men niet goed samenwerkt niet tot eensluidende afspraken kunnen komen, waardoor initiatieven beperkt blijven tot enthousiaste medewerkers. Of er wordt beleid gemaakt dat niet gedragen wordt. In de praktijk betekent dit dat schooladvisering rond seksuele diversiteit altijd de algemene veiligheids situatie mee moet nemen.

⁵ EduDivers, 2012, http://www.edudivers.nl/doc/edudivers_materialen/Op%20school%20is%20iedereen%20aan%20zet.pdf, pag. 4-10)

⁶ EduDivers, 2012, http://www.edudivers.nl/doc/edudivers_materialen/Op%20school%20is%20iedereen%20aan%20zet.pdf, pag. 11-12)

4. Discussiestellingen

Op basis van de voorgaande analyse willen wij u de volgende stellingen voorleggen:

1. Naast homospecifieke vragen in algemeen onderzoek naar schoolveiligheid en gezondheid zou er geregeld specifiek onderzoek gedaan moeten worden naar LHBT veiligheid en aandacht voor LHBT in burgerschapsbeleid op school.
2. We hebben meer informatie nodig over biseksuelen en transgenders in het onderwijs.
3. Het is nodig dat onderzoeksresultaten van LHBT specifieke vragen meer per school beschikbaar komen, zodat het gesprek over adequate maatregelen beter gevoerd kan worden.
4. Audits en het verlenen van kwaliteitskeurmerken zijn een goede strategie om scholen te motiveren tot kwaliteitsbeleid rond seksuele diversiteit.
5. Het doen van een inspirerende diagnose van het schoolklimaat rond seksuele diversiteit kan worden overgelaten aan binnenschoolse of buitenschoolse vrijwilligers.

Bijlage 1. Benchmark LHBT-vriendelijk schoolbeleid

Criteria voor homovriendelijk schoolbeleid van de Onderwijsalliantie voor Seksuele Diversiteit.

Deze 10 criteria zijn bedoeld als overzicht van eisen aan beleid die uit onderzoek naar voren komen als effectieve maatregelen ter bevordering van de veiligheid van LHBT leerlingen en personeel en het burgerschap inclusief respect voor seksuele diversiteit onder de hele schoolbevolking.

1. **VISIE OP DIVERSITEIT** De school heeft een door het personeel uitgedragen visie over diversiteit en discriminatie.
2. **VISIE OP PESTEN** De school heeft een door het personeel gedragen visie over hoe negatief gedrag naar homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders op school voorkomen of aangepakt zal worden.
3. **VOORLICHTING MAN/VROUW ROLLEN** De school geeft voorlichting over gelijke behandeling van mannen en vrouwen en nuanceert stereotype man/vrouw rollen.
4. **VOORLICHTING HOMOSEKSUALITEIT** De school geeft voorlichting over discriminatie rond seksuele diversiteit. Deze voorlichting is gericht op het voorkomen van negatief gedrag naar homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders.
5. **HOMOSCHELDEN AANPAKKEN** Het personeel treedt corrigerend op als iemand een negatieve opmerking maakt over homo's, lesbiennes, biseksuelen of transgenders. De school heeft duidelijke afspraken over negatief gedrag rond homoseksualiteit.
6. **HOMODISCRIMINATIE VERBIEDEN** De school laat aan leerlingen die discrimineren duidelijk merken dat homovijandig gedrag onacceptabel is.
7. **HULP BIEDEN** De school heeft vertrouwenspersonen of andere functionarissen op school die aanspreekbaar zijn op knelpunten van leerlingen en docenten rond homoseksualiteit.
8. **INBEDDEN IN BREDERE AANPAK** De school werkt aan een kwaliteitsbeleid, waarin draagvlak wordt gecreëerd voor een geïntegreerde aanpak van negatief gedrag rond homoseksualiteit binnen de brede aanpak van veiligheid, prosociaal gedrag en non discriminatie.
9. **STEUN BIJ COMING-OUT** Als een homo- of lesbische leerling of personeelslid er op school voor uit wil komen, krijgt zij/hij daarvoor steun van het personeel.
10. **STEUN VOOR VERBETEROORSTELLEN** Als een homo- of lesbische leerling of personeelslid komt met voorstellen ter verbetering van de situatie, neemt de directie die serieus in overweging.

Bijlage 2. GSA manifest

Wij, leerlingen van te hebben besloten om samen op te treden tegen homovijandigheid op school. Wij willen dat er voor iedereen een veilige sfeer is.

Veel homoseksuele, lesbische, biseksuele en transgender jongeren hebben het op school nog erg moeilijk. Onlangs bleek uit onderzoek van de Inspectie van Onderwijs, dat 50 procent van alle jongeren zegt dat de sfeer op hun school niet veilig genoeg is om uit de kast te komen. Wij vinden dat schokkend. Ook wij ervaren op onze school niet altijd een tolerante sfeer rondom homoseksualiteit en willen dit veranderen.

In dit boekje vertellen verschillende homoseksuele, lesbische en biseksuele leerlingen hoe zij hun schooltijd ervaren. Ook hun heterovrienden komen aan het woord. Dit zijn ook verhalen van leerlingen op deze school. De verhalen laten zien dat het niet altijd makkelijk is om 'zo' te zijn. Leerlingen hebben te maken met pesten, uitsluiting, en in sommige gevallen zelfs met geweld. Bovendien durven veel van deze leerlingen niet eens open te zijn over hun geaardheid.

Daarom hebben wij een Gay-Straight Alliance opgericht. Onze GSA wil ervoor zorgen dat iedereen op school zich veilig kan voelen en zichzelf kan zijn.

Wij willen de school vragen om zich ook tegen homovijandigheid te keren en zich in te zetten om de school een veilige plek te maken voor iedereen. Door te ondertekenen zal de school zich voor de volgende zaken inzetten. Deze school:

- onderkent dat homoseksuele, lesbische, biseksuele en transgender leerlingen het ook op deze school soms moeilijk hebben door de sfeer rondom seksuele gerichtheid of seksuele identiteit;
- ondersteunt de Gay-Straight Alliance;
- zorgt voor een veilige omgeving voor homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders;
- zal aandacht hebben voor pesten / discriminatie rondom seksuele gerichtheid of seksuele identiteit.

NAMENS DE GAY-STRAIGHT ALLIANCE:

NAAM SCHOOL:

FUNCTIE:

Het origineel staat in de brochure "Gay is OK" en is te downloaden van:

<http://www.gaystraightalliance.nl/ul/cms/fck-uploaded/GSA.pdf>

Bijlage 3. ITS: LHB-indicatoren op schoolniveau

Ton Mooij (ITS/RU; 9 april 2012)

Met de sociale veiligheidsmonitor van het Instituut voor Toegepaste Sociale wetenschappen (ITS) zijn gegevens verkregen van meer dan 300.000 leerlingen, 30.000 docenten en overig personeel, en 2.000 leden van de schoolleiding in voortgezet en primair (speciaal) onderwijs. Via deze monitor worden bij leerlingen en schoolpersoneel onder meer ook LHB-indicatoren gemeten. Op verzoek van het ministerie van OCW worden deze LHB-indicatoren ook op schoolniveau uitgewerkt en geanalyseerd. Op deze wijze kan worden nagegaan in hoeverre de sociale onveiligheid van LHB-leerlingen en LHB-leerkrachten, -docenten en overig -personeel significant afwijkt van het meer algemene veiligheidsbeeld in het primair en voortgezet onderwijs. Ook zijn de ontwikkelingen in de loop van de jaren 2006, 2008 en 2010 bepaald. Momenteel (voorjaar 2012) loopt de landelijke meting 2012 in het voortgezet en primair onderwijs.

De vier kernbegrippen op schoolniveau zijn:

Kernbegrippen van LHB-discriminatie op schoolniveau

Mate van ernst van geweld ervaren door LHB personeel ten opzichte van de mate van ernst van geweld ervaren door niet-LHB personeel

Mate van ernst van geweld ervaren door LHB leerlingen ten opzichte van de mate van ernst van geweld ervaren door niet-LHB leerlingen

Mate van zich in school onveilig voelen door LHB personeel ten opzichte van de mate van zich in school onveilig voelen door niet-LHB personeel

Mate van zich in school onveilig voelen door LHB leerlingen ten opzichte van de mate van zich in school onveilig voelen door niet-LHB leerlingen

De mate van ernst van ervaren geweld wordt bij personeel gemeten via een Mokken Schaal van 12 items en bij leerlingen via een Mokken Schaal van 23 items. De items zijn geordend van 'minst ernstig / meest voorkomend' naar 'meest ernstig / minst voorkomend'. Zij variëren van bijvoorbeeld 'uitschelden' en 'extra luid zijn' via 'slaan' en 'chanteren' naar 'aanranding' of ook 'gebruik van een wapen'.

De mate van zich op school onveilig voelen wordt bij leerlingen en personeel gemeten via zeven items wat betreft verschillende plaatsen in school, bijvoorbeeld 'de klas', 'studie- of werklokalen', en 'de gangen' en 'de toiletten'.

De empirische resultaten wat betreft mate van ernst van ervaren geweld en mate van zich onveilig voelen op school laten tussen LHB en niet-LHB schoolpersoneel en LHB en niet-LHB leerlingen soms aanzienlijke verschillen zien (zie verder Mooij, T., Fettelaar, D., & de Wit, W. (in bewerking). *LHB en sociale onveiligheid van schoolpersoneel en leerlingen. Brochure*. Nijmegen: Radboud Universiteit, ITS).

Bijlage 4. Jeugdmonitor

De standaardvraagstelling acceptatie van homoseksualiteit in de JGZ jeugdmonitor heeft tot doel inzicht te verschaffen in de houding, het gedrag en het klimaat op school ten aanzien van de acceptatie van homoseksualiteit. Met behulp van de standaardvraagstelling worden de volgende deelindicatoren samengesteld:

Basis vragenset

- Het percentage 12-19 jarigen dat rustig vriendschap sluit met een homo/lesbo
- Het percentage 12-19 jarigen dat laat merken dat een homo/lesbo van hem of haar af moet blijven
- Het percentage 12-19 jarigen dat liever in de pauze niet naast een homo/lesbo gaat zitten
- Het percentage 12-19 jarigen dat homoseksualiteit acceptabel vindt
- Het percentage 12-19 jarigen dat denkt dat een jongen of meisjes die homoseksueel is eerlijk hiervoor kan uit komen op school

Facultatieve vragenset

- Percentage 12-19 jarigen dat wel een verliefd is op iemand van het zelfde geslacht
- Percentage 12-19 jarigen dat het normaal vindt dat twee meisjes of twee jongens met elkaar zoenen

Basis vragenset

Gedrag

Voor de JONGENS: Stel dat er in jouw klas een jongen zit die op jongens valt (homo is). Wat zou je wel, misschien of juist niet doen?

Voor de MEISJES: Stel dat er in jouw klas een meisje zit dat op meisjes valt (lesbisch is). Wat zou je wel, misschien of juist niet doen? *Geef op iedere regel een antwoord.*

	zeker wel	wel	misschien wel, misschien niet	niet	zeker niet
1. Ik zou rustig vriendschap met hem/haar sluiten	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ik zou laten merken dat hij/zij van mij af moet blijven	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ik zou in de pauze liever naast iemand anders gaan zitten	☐	☐	☐	☐	☐

Klimaat op school

Vraag	Als een jongen of een meisje op jouw school homoseksueel is, denk je dan dat diegene dat op school eerlijk zou kunnen vertellen?
	☐ Ja, tegen iedereen op school ☐ Ja, alleen tegen zijn of haar vrienden ☐ Nee ☐ Dat weet ik niet

Facultatieve vragen­set Houding⁷

Hieronder staan een aantal uitspraken. Geef voor elke stelling aan in hoeverre je het ermee eens bent.

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet eens / niet oneens	Niet mee eens	Helemaal niet mee eens	Nog nooit over nagedacht
1. Ik vind het vies als een jongen en een meisje met elkaar zoenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2. Ik vind het vies als twee jongens met elkaar zoenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3. Ik vind het vies als twee meisjes met elkaar zoenen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Facultatieve vragen­set Verliefd

Vraag	Ben je wel eens verliefd?
	☐ Nee, ik ben nooit verliefd ☐ Ja, op jongens ☐ Ja op meisjes ☐ Ja op jongens én meisjes

⁷ Deze vragen­set is afkomstig van het HBSC onderzoek . HBSC-Nederland is het landelijk scholieren onderzoek naar Gezondheid en Welzijn van Scholieren. Het onderzoek maakt deel uit van een groot internationaal onderzoek Health Behaviour in School-aged Children (HBSC). Aan dit onderzoek doen bijna alle Europese landen, de Verenigde Staten en Canada en Israël mee.

Bijlage 5. KIWA audit

De auditprocedure van KIWA bestaat uit een gesprek met de schoolleiding en andere betrokkenen, een enquête onder leerlingen en een verslag met aanbevelingen. Daarna wordt gestreefd naar afspraken voor een pilot om de aanbevelingen uit te voeren.

Vragen voor het gesprek met de schoolleiding

Beleid

1. Heeft de school in haar missie/visie omschreven hoe er wordt omgegaan in het kader van 'gastvrijheid' met betrekking tot leerlingen en medewerkers.
2. Wordt dit onderwerp meegenomen in de introductie van nieuwe medewerkers, leerlingen, ouders, etc.?
3. Heeft de school gedragsregels opgenomen in haar reglement met betrekking tot seksistische en/of discriminatoire opmerkingen, houdingen en gedragingen van:
4. A. Is er beleid ter voorkoming van ongewenst gedrag/houding?
B. Zijn er specifieke maatregelen getroffen ter voorkoming van agressie, intimidatie, schelden, pesten?
C. Betreffen deze maatregelen medewerkers, leerlingen, ouders?
5. Zijn er in het aannamebeleid concrete criteria opgenomen als het gaat om de diversiteit van medewerkers en leerlingen? Geef 2 voorbeelden.
6. Is in het beleid de voorlichting en informatievoorziening over (seksuele) diversiteit geregeld?
7. Komen diversiteit, seksuele geaardheid, gevoel van veiligheid, acceptatie, of/en discriminatie aan de orde binnen (anonieme) onderzoeken die de school onder haar leerlingen en/of docenten en/of ouders houdt?
8. Noem drie voorbeelden hoe de stelling bij vraag 7 onderbouwd wordt.
9. A. Is er beleid inzake de soort en de hoeveelheid aandacht die aan seksuele diversiteit in de verschillende leergangen wordt besteed?
B. Binnen welke leergangen wordt er aandacht aan seksuele diversiteit besteed

Scholing

1. Worden de medewerkers geschoold/begeleid op het punt van hun omgang met de seksuele diversiteit van collega's, leerlingen, ouders?
2. Worden de medewerkers geschoold om problemen rondom seksuele diversiteit te herkennen en te onderkennen? Geef 2 voorbeelden.
3. Is er aandacht, naast het verstrekken van 'technische' informatie, voor de volgende onderwerpen: leefstijl, coming-out, homovijandigheid, tolerantie, respect, integratie?
4. Zijn er doorverwijzingmogelijkheden bekend (intern en extern) voor leerlingen, ouders en medewerkers?

Regie

1. Is er een functionaris is er binnen de school specifiek verantwoordelijk voor de realisatie van het (seksuele) diversiteitsbeleid? Hoe wordt deze functionaris genoemd

2. Worden er toetsingscriteria worden gehanteerd bij de evaluatie van het (seksueel) diversiteit- beleid en de realisatie daarvan?

Signalering/begeleiding/klachtbehandeling

1. Is er beleid op het punt van specifieke ondersteuning en begeleiding die de school biedt aan leerlingen met persoonlijke vragen en/of problematieken over seksuele diversiteit?
2. A. Is er een beleid met betrekking tot klachtbehandeling?
B. Is er een klachtenregeling
3. Voor welke groep is deze regeling toepasselijk: medewerker, leerlingen, ouders?
4. Zijn in deze regeling ook de bevoegdheden en werkwijze van de (externe) vertrouwenspersoon vastgelegd?

Overig

1. Heeft de school behoefte aan ondersteuning op bovenstaande punten.

Vragen enquête leerlingen

		1	2	3	4	5
Persoonlijk						
1= Helemaal mee Oneens 2= Gedeeltelijk oneens 3= Geen mening 4= Gedeeltelijk eens 5= Helemaal mee eens						
1	Ik voel mij veilig op school.					
2	Ik vind mijn school veilig voor iedereen ongeacht etniciteit of seksuele voorkeur.					
3	Op school kan ik zijn wie ik ben.					
4	Ik weet waar ik terecht kan met persoonlijke problemen					
5	Als één van mijn vrienden of vriendinnen op hetzelfde geslacht zou vallen, is hij/zij geen vriend meer.					
6	Ik ken organisatie's omtrent seksuele diversiteit en discriminatie in mijn omgeving.					
7	Ik ken homo's, lesbo's, bi's of Transgenders op mijn school					
8	Als ikzelf homo, lesbo, Bi of transgender ben zou ik op mijn school uit de kast durven komen.					
School omgeving						
1	Docenten kunnen op onze school openlijk homo, lesbi of biseksueel zijn.					
2	School geeft voldoende informatie over seksuele diversiteit.					
3	Mijn docent(en)/mentor staan open voor vragen omtrent seksualiteit					
4	School geeft voldoende informatie over etniciteit.					

5	Homo's, lesbische meiden en/of biseksuele worden op onze school geaccepteerd					
6	Op school word iedereen hetzelfde behandeld door docenten.					
7	Regels omtrent discriminatie op school zijn effectief.					
8	Als ik gepest of gediscrimineerd wordt op school, kan ik bij mijn mentor/vertrouwenspersoon terecht.					
9	Mijn school mag meer doen aan het pesten van homoseksuelen, biseksuele, lesbo's en transseksuelen					
10	School zou homoseksuele jongeren moeten weigeren en doorverwijzen naar een andere school.					

Bijlage 6. Onderwijsinspectie kernkaders

De kernkaders primair onderwijs en voortgezet onderwijs bestaan uit ongeveer 45 indicatoren, geordend naar de kwaliteitsaspecten cf. de WOT. Beide kernkaders zijn onderverdeeld in vijf domeinen: opbrengsten - onderwijsleerproces - leerlingenzorg - kwaliteitszorg - wet- en regelgeving. Een deelverzameling binnen de kernkaders wordt gevormd door de normindicatoren. Deze normindicatoren zijn voor zowel po als vo identiek aan de normindicatoren uit de voorafgaande waarderingskaders.

Hieronder staan de voor LHBT veiligheid relevante kernkaders voor het primair onderwijs en voor het voortgezet onderwijs integraal vermeld. De normindicatoren zijn gemarkeerd met een asterisk (*).

Kernkader Primair Onderwijs

ONDERWIJSLEERPROCES

- 2.1* Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle **kerndoelen** als te bereiken doelstellingen.
- 2.6 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van **actief burgerschap en sociale integratie**, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.
- 4.2 De **leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig** op school.
- 4.3 Het **personeel voelt zich aantoonbaar veilig** op school.
- 4.4 De school heeft **inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten** die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.
- 4.5 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het **voorkomen van incidenten** in en om de school.
- 4.6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de **afhandeling van incidenten** in en om de school.
- 4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een **respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan**.

LEERLINGENZORG

- 8.3* De school **voert de zorg planmatig uit**.
- 8.4 De school **evalueert** regelmatig de effecten van de zorg.
- 8.5 De school zoekt de structurele **samenwerking met ketenpartners** waar noodzakelijke interventies op leerlingniveau haar eigen kerntaak overschrijden.

KWALITEITSZORG

- 9.7 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van **actief burgerschap en sociale integratie**, met inbegrip van het overdragen van kennis over en **kennismaking met de diversiteit** van de samenleving.

Kernkader Voortgezet Onderwijs

ONDERWIJSLEERPROCES

2.1* De aangeboden leerinhouden in de onderbouw voldoen aan de **wettelijke vereisten**.

2.5 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van **actief burgerschap en sociale integratie**, met inbegrip van het overdragen van kennis over en **kennismaking met de diversiteit** in de samenleving.

4.2 De **leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig** op school.

4.3 Het **personeel voelt zich aantoonbaar veilig** op school.

4.4* De school heeft **inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten** die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.

4.5 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het **voorkomen** van incidenten in en om de school.

4.6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de **afhandeling** van incidenten in en om de school.

4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een **respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan**.

4.8 De mentoren **stimuleren het welbevinden en de motivatie van de leerlingen**.

LEERLINGENZORG

7.1* De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en **procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen**.

8.2* De school voert de zorg **planmatig** uit.

KWALITEITSZORG

9.8 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van **actief burgerschap en sociale integratie**, met inbegrip van het overdragen van kennis over en **kennismaking met de diversiteit** van de samenleving.

Bijlage 7. Quick scan Rutgers WPF

De Quick Scan van Rutgers WPF en EduDivers bestaat uit drie vragenlijsten: een voor docenten, een voor leerlingen VO en een voor leerlingen PO.

Quick scan enquête docenten

VEILIGHEID OP SCHOOL: VRAGEN VOOR DOCENTEN

- De meeste vragen zijn meerkeuze vragen. Kruis hier het hokje aan voor het antwoord van uw keuze.
- Kruis steeds één hokje aan, tenzij anders aangegeven
- Bij open vragen is ruimte vrijgelaten, waar u zelf uw antwoord kunt opschrijven
- Vul de lijst voor uzelf in, overleg niet met anderen
- Probeer steeds zo volledig en eerlijk mogelijk alle vragen te beantwoorden
- Uw anonimiteit wordt gegarandeerd.

Alvast bedankt voor uw medewerking!

1 Wat is uw leeftijd?jaar

2 Wat is uw geslacht?

- 1 ☐ man
2 ☐ vrouw

3 De volgende uitspraken hebben betrekking op de leeromgeving op school. Kunt u aangeven in hoeverre deze uitspraken van toepassing zijn op de school waar u werkt?

	klopt	klopt	een	klopt	tamelijk
	klopt	niet	beetje	aardig	goed
helemaal					
a Op onze school is er aandacht voor gewenst gedrag van kinderen	☐		☐	☐	☐
b Op onze school leren kinderen geweldloos om te gaan met conflicten	☐		☐	☐	☐
c Op onze school wordt onveiligheid gezien als iets waar de schoolleiding buiten de lessen wat aan moet veranderen.....	☐		☐	☐	☐
d Op onze school stellen leraren en kinderen gezamenlijk (omgangs)regels op en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de handhaving ervan	☐		☐	☐	☐
e Op onze school zijn leraren eensgezind in het toepassen van regels	☐		☐	☐	☐
f Op onze school behandelen leraren elkaar met respect	☐		☐	☐	☐
g Tussen de leraren op onze school bestaat overeenstemming over opvoedingszaken	☐		☐	☐	☐

4 De volgende uitspraken hebben betrekking op hoe er op de school waar u werkt met verschillende groepen

wordt omgegaan. Wilt u steeds aangeven in welke mate dit volgens u het geval is?

	niet	enigszins	tamelijk	sterk	sterk
niet					
a Bij ons worden mannen en vrouwen in het algemeen gelijkwaardig behandeld	☐	☐	☐	☐	☐
b Bij ons worden werknemers gestimuleerd om kennis te nemen van verschillende leefstijlen en culturen	☐	☐	☐	☐	☐
c De directie treedt bij ons corrigerend op wanneer iemand					

	een negatieve opmerking maakt over homoseksuelen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d	De directie treedt bij ons corrigerend op wanneer iemand een negatieve opmerking maakt over allochtonen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e	Bij ons worden heteroseksuelen en homoseksuelen gelijkwaardig behandeld	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f	Bij ons op school bestaat er een beleid om discriminatie van mensen uit minderheidsgroepen tegen te gaan	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g	Wanneer iemand negatieve opmerkingen maakt over vrouwen, wordt door de directie corrigerend opgetreden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 5 De volgende uitspraken hebben betrekking op het omgaan met gewenst en ongewenst gedrag van leerlingen. Wilt u steeds aangeven in welke mate dit volgens u bij u op school het geval is?

	niet	enigszins	tamelijk	sterk	sterk	zeer
niet						
a	Bij ons op school bestaan heldere regels met betrekking tot omgangsvormen	☐	☐	☐	☐	☐
b	Bij pesten wordt door leerkrachten corrigerend opgetreden	☐	☐	☐	☐	☐
c	Wanneer een leerling zich onacceptabel gedraagt, heeft een leerkracht voldoende mogelijkheden om op te treden	☐	☐	☐	☐	☐
d	Wanneer een leerling wordt gepest, wordt hij of zij bij ons op school goed opgevangen en geholpen	☐	☐	☐	☐	☐
e	Wanneer een leerling een discriminerende opmerking maakt, wordt door leerkrachten corrigerend opgetreden	☐	☐	☐	☐	☐
f	Bij ons op school wordt aandacht besteed aan positieve manieren om met elkaar om te gaan	☐	☐	☐	☐	☐
g	Bij ons op school wordt ingegrepen wanneer een leerling een negatieve opmerking maakt over homoseksuelen	☐	☐	☐	☐	☐

- 6 Wordt er bij u op school aandacht besteed aan voorlichting rond diversiteit en discriminatie?

1 ☐ nee

2 ☐ ja

Aan welke onderwerpen wordt tijdens deze lessen aandacht besteed? (meerdere antwoorden mogelijk)

1 ☐ racisme

2 ☐ gelijke behandeling van mannen en vrouwen

3 ☐ homodiscriminatie

4 ☐ dat weet ik niet

5 ☐ anders, namelijk

- 7 Is er volgens u een onafhankelijke vertrouwenspersoon aan de school waar u werkt verbonden?

1 ☐ nee

2 ☐ weet niet

3 ☐ ja

kunnen?

Weet u hoe u die vertrouwenspersoon kunt bereiken?

1 ☐ nee

2 ☐ ja

Met welke klachten denkt u bij deze vertrouwenspersoon terecht te

.....

.....

.....

.....

Nu volgen enkele vragen over de omgang met collega's. Met collega's wordt hier zowel onderwijsgevend als onderwijsondersteunend personeel bedoeld.

8 Welk beeld heeft u van de manier waarop collega's bij u op school in het algemeen met elkaar omgaan?

	heel erg	helemaal niet	nauwelijks	tamelijk
a Men heeft het gevoel erbij te horen	☐	☐	☐	☐
b Men kan op elkaar rekenen	☐	☐	☐	☐
c Men kan met elkaar bespreken wat hen bezighoudt	☐	☐	☐	☐
d Men wordt gewaardeerd.....	☐	☐	☐	☐
e Men kan een stomiteit laten merken.....	☐	☐	☐	☐
f Men heeft aandacht voor elkaar	☐	☐	☐	☐
g Men voelt zich veilig bij elkaar	☐	☐	☐	☐

9 Wat bespreken u en uw collega's over het algemeen met elkaar en met de leidinggevende?

	helemaal niet zeer	niet	enigszins	tamelijk
a In hoeverre zijn collega's op de hoogte van elkaars privé-leven?	☐	☐	☐	☐
b In hoeverre is de leidinggevende op de hoogte van het privé-leven van u en uw collega's?	☐	☐	☐	☐
c In hoeverre kan men op het werk zichzelf zijn?	☐	☐	☐	☐
d In hoeverre accepteren collega's van elkaar hoe zij hun leven inrichten?	☐	☐	☐	☐
e In hoeverre zijn collega's geïnteresseerd in elkaars privé-leven?	☐	☐	☐	☐

10 Hieronder staan uitspraken over hoe uw collega's met bepaalde groepen omgaan. In welke mate schat u in dat de volgende uitspraken opgaan voor de school waar u werkt?

	niet sterk	enigszins	tamelijk	sterk	zeer
a De inbreng van vrouwen en mannen wordt bij ons gelijk gewaardeerd.....	☐	☐	☐	☐	☐
b De meeste van mijn collega's vinden dat allochtone medewerkers eigenlijk minder goed functioneren.....	☐	☐	☐	☐	☐
c Mijn collega's zouden er de voorkeur aan geven om niet met homoseksuele collega's samen te werken	☐	☐	☐	☐	☐
d Men laat vrouwen bij ons minder vaak uitspreken dan mannen	☐	☐	☐	☐	☐
e Als je lesbisch bent dan kun je dat in gesprekken met collega's maar beter voor je houden	☐	☐	☐	☐	☐
f Als je als man homoseksueel bent dan kun je dat in gesprekken met collega's maar beter voor je houden	☐	☐	☐	☐	☐
g De acceptatie van allochtone medewerkers is vaak maar schijn.....	☐	☐	☐	☐	☐

11 De volgende vragen gaan over gebeurtenissen op uw werk in contacten met leerlingen. Hoe vaak zijn de volgende gebeurtenissen in de afgelopen zes maanden u zelf overkomen?

	enkele nooit	ongeveer 1 keer keren	minimaal 1 keer per maand	per week
a Leerlingen schelden u uit.....	☐	☐	☐	☐
b Leerlingen maken u belachelijk	☐	☐	☐	☐
c Leerlingen bedreigen u.....	☐	☐	☐	☐
d Leerlingen zijn op een hinderlijke manier nieuwsgierig naar privé-leven.....	☐	☐	☐	☐
e Leerlingen roddelen over u.....	☐	☐	☐	☐
f U wordt seksueel lastig gevallen door een leerling.....	☐	☐	☐	☐
g U wordt blootgesteld aan lichamelijk geweld door een leerling	☐	☐	☐	☐
h Leerlingen spotten met uw privé-leven	☐	☐	☐	☐
i Leerlingen maken flauwe grappen over u	☐	☐	☐	☐
j Leerlingen verstoppen of beschadigen uw eigendommen	☐	☐	☐	☐
k Leerlingen imiteren uw manier van lopen, uw stem of uw gebaren	☐	☐	☐	☐
l Een leerling wil geen les meer van u hebben	☐	☐	☐	☐
m Een leerling beschuldigt u van ongewenste intimiteiten	☐	☐	☐	☐
n Een leerling maakt opmerkingen over uw uiterlijk of uw lichaam die u niet op prijs stelt.....	☐	☐	☐	☐
o Leerlingen geven u seksuele aandacht waar u niet van gediend bent	☐	☐	☐	☐
p Een leerling probeert een intieme verhouding met u aan te knopen ondanks pogingen van uw kant om dat te ontmoedigen	☐	☐	☐	☐

- 12 De volgende vragen gaan over gebeurtenissen op uw werk in contacten met collega's (zowel collega's die onderwijs geven als collega's die een onderwijsondersteunende of bestuurlijke functie hebben). Hoe vaak zijn de volgende gebeurtenissen in de afgelopen zes maanden uzelf overkomen?**

	enkele nooit	ongeveer 1 keer keren	minimaal 1 keer per maand	per week
a Collega's schelden u uit.....	☐	☐	☐	☐
b Collega's sluiten u buiten	☐	☐	☐	☐
c Collega's zijn op een hinderlijke manier nieuwsgierig naar uw privé-leven.....	☐	☐	☐	☐
d Collega's roddelen over u.....	☐	☐	☐	☐
e U moet steeds de nare klussen opknappen	☐	☐	☐	☐
f Collega's maken flauwe grappen over u.....	☐	☐	☐	☐
g Collega's leveren onnodig veel kritiek op u	☐	☐	☐	☐
h Collega's geven u seksuele aandacht waar u niet van gediend bent	☐	☐	☐	☐

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- (Meerdere antwoorden mogelijk)

- [illegible]

Vul de vragen voor jezelf in. Overleg niet met iemand anders.
Kruis steeds bij elke vraag één hokje aan.

JONGEN OF MEISJE?

1 Ben je een jongen of een meisje?

- ☐ een jongen
☐ een meisje

WAT MAAK JIJ OP SCHOOL MEE?

2 Sommige leerlingen maken wel eens iets vervelends mee op school.

Hieronder staan voorbeelden.

Wat heb je dit schooljaar ZELF meegemaakt?

	ja	nee
a Ik ben uitgescholden door één of meerdere leerlingen.....	☐	☐
b Ik ben uitgescholden door een leraar of lerares	☐	☐
c Ik werd buitengesloten (ik mocht niet meedoen)	☐	☐
d Er werden flauwe grappen over me gemaakt	☐	☐
e Een leraar of lerares heeft me met opzet belachelijk gemaakt	☐	☐
f Er werd achter mijn rug over me gekletst	☐	☐
g Mijn spullen zijn op school verstoep	☐	☐
h Mijn spullen zijn op school gestolen	☐	☐
i Mijn spullen zijn op school kapot gemaakt	☐	☐
j Ik ben opgewacht of achtervolgd	☐	☐
k Ik ben gediscrimineerd	☐	☐
l Een leraar of lerares heeft me met opzet pijn gedaan	☐	☐
m Ik ben bedreigd met geweld	☐	☐
n Ik ben geslagen of geschopt	☐	☐
o Ik ben met een wapen bewerkt of gestoken	☐	☐
p Ik werd gedwongen geld of spullen aan een andere leerling te geven	☐	☐
q Een jongen was handtastelijk	☐	☐
r Een meisje was handtastelijk	☐	☐
s Ik werd lastig gevallen door een groepje	☐	☐
t Ik heb last gehad van een groep van buiten de school	☐	☐

3 HOE VAAK heb je zelf iets vervelends meegemaakt (zoals in vraag 2)?

Als je NOOIT iets vervelends hebt meegemaakt kun je hier "nooit" antwoorden.

	nooit	een enkele keer	soms	vaak	heel vaak
a Hoe vaak is dit de afgelopen 5 dagen gebeurd?	☐	☐	☐	☐	☐
b Hoe vaak is dit sinds de zomervakantie gebeurd?	☐	☐	☐	☐	☐
c Hoe vaak is dit vorig schooljaar gebeurd?	☐	☐	☐	☐	☐
d Hoe vaak is dit op de basisschool gebeurd?	☐	☐	☐	☐	☐

4 WAAROM deden anderen vervelend tegen jou, denk je?
Als anderen NOOIT vervelend tegen jou deden kun je deze vraag OVERSLAAN.

	ja	nee
a om hoe ik eruit zie	☐	☐
b om wat ik wel en niet goed kan	☐	☐
c om mijn afkomst of cultuur.....	☐	☐
d om geloof.....	☐	☐
e om de manier waarop ik spreek en schrijf	☐	☐
f omdat ik een jongen of een meisje ben	☐	☐
g omdat (ze denken dat) ik homo of lesbo ben.....	☐	☐
h voor de jongens: omdat ik me anders gedraag dan andere jongens	☐	☐
voor de meisjes: omdat ik me anders gedraag dan andere meisjes	☐	☐
i omdat mijn ouders anders zijn dan andere ouders.....	☐	☐
j anders, namelijk		

5 Als je NOOIT iets vervelends (zoals in vraag 2) meemaakt kun je deze vraag OVERSLAAN.
Als je WEL EENS iets vervelends meemaakt.....

	nooit	soms	vaak
altijd			
a Heb je daardoor dan geen zin meer om naar school te gaan?	☐	☐	☐
b Ben je daardoor dan gaan spijbelen?	☐	☐	☐

6 Sommige leerlingen maken vaker vervelende dingen mee (zoals in vraag 2).
WELKE LEERLINGEN maken dit volgens jou vaker mee?

	klopt	een beetje	klopt tamelijk	goed
helemaal				
a Leerlingen die er stom uitzien.....	☐	☐	☐	☐
b Leerlingen die gehandicapt zijn	☐	☐	☐	☐
c Leerlingen die niet uit Nederland komen	☐	☐	☐	☐
d Leerlingen die juist wel uit Nederland komen	☐	☐	☐	☐
e Meisjes maken dit vaker mee dan jongens	☐	☐	☐	☐
f Jongens maken dit vaker mee dan meisjes.....	☐	☐	☐	☐
g Meisjes die op meisjes vallen (lesbisch zijn) maken dit vaker mee	☐	☐	☐	☐
h Jongens die op jongens vallen (homo zijn) maken dit vaker mee	☐	☐	☐	☐

7 Soms doen leerlingen ook vervelend tegen leraren of leraressen.
TEGEN WELKE LERAREN OF LERARESSEN doen ze dat volgens jou vaker?

	klopt	een beetje	klopt tamelijk	goed
helemaal				
a Leraren of leraressen die er stom uitzien	☐	☐	☐	☐

- 8 Soms zie je dat een klasgenoot iets vervelends meemaakt (zoals in vraag 2). Soms krijgt deze klasgenoot dan hulp van een leerling, leraar of lerares. Hoe vaak gebeurde het dit schooljaar dat.....

[illegible]

HOE VEILIG VOEL JE JE OP SCHOOL?

9 Ik voel me op school veilig genoeg om:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a mezelf te zijn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b voor mijn geloof uit te komen.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c mijn mening te geven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d te kiezen en te doen wat ik wil.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e te gaan en te staan waar ik wil	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10 Ik voel me veilig:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a in de klas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b in het schoolgebouw.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c in de kantine / aula / overblijfruimte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d op het schoolplein	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e in de buurt van school	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11 Ik voel me VEILIG OMDAT de school:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a goed op het handhaven van de schoolregels let	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b goed helpt als je hulp vraagt.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c goed optreedt tegen pesten en geweld	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d goed optreedt tegen discriminatie	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12 Ik voel me ONVEILIG op school DOOR:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a leerlingen.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b leraren of leraressen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c andere personeelsleden op school.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d leerlingen van een andere school.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

OMGAAN MET ANDEREN

**LET OP: de vragen hieronder zijn verschillend voor jongens en meisjes.
Lees en beantwoord de vragen die voor jou bedoeld zijn!**

13 Voor de JONGENS: Stel dat er in jouw klas een jongen zit met een niet-Nederlandse culturele achtergrond.

Wat zou je wel, misschien of juist niet doen?

Voor de MEISJES: Stel dat er in jouw klas een meisje zit met een niet-Nederlandse culturele achtergrond.

Wat zou je wel, misschien of juist niet doen?

	zeker wel	wel	misschien wel misschien niet	niet	zeker niet
a Ik zou rustig vriendschap met hem/haar sluiten	☐	☐	☐	☐	☐
b Ik zou rustig samen met hem/haar huiswerk maken	☐	☐	☐	☐	☐
c Ik zou in de pauze liever naast iemand anders gaan zitten..	☐	☐	☐	☐	☐
d Ik zou het vervelend vinden om op werkweek een kamer met hem/haar te delen.....	☐	☐	☐	☐	☐

- 14 Voor de JONGENS: Stel dat er in jouw klas een jongen zit die op jongens valt (homo is). Wat zou je wel, misschien of juist niet doen?**

Voor de MEISJES: Stel dat er in jouw klas een meisje zit die op meisjes valt (lesbisch is). Wat zou je wel, misschien of juist niet doen?

	zeker wel	wel	misschien wel misschien niet	niet	zeker niet
a Ik zou rustig vriendschap met hem/haar sluiten	☐	☐	☐	☐	☐
b Ik zou laten merken dat hij/zij van me af moet blijven	☐	☐	☐	☐	☐
c Ik zou rustig samen met hem/haar huiswerk maken	☐	☐	☐	☐	☐
d Ik zou in de pauze liever naast iemand anders gaan zitten..	☐	☐	☐	☐	☐
e Ik zou het vervelend vinden om op werkweek een kamer met hem/haar te delen.....	☐	☐	☐	☐	☐

- 15 Voor de JONGENS: Stel dat deze jongen aan sommige leerlingen vertelt dat hij homo is. Binnen een week weet de hele school het. Sommige leerlingen halen geintjes uit of maken vervelende opmerkingen. Ook in jouw klas ontstaan problemen. Wat zou je in zo'n geval doen?**

Voor de MEISJES: Stel dat dit meisje aan sommige leerlingen vertelt dat ze lesbisch is. Binnen een week weet de hele school het. Sommige leerlingen halen geintjes uit of maken vervelende opmerkingen. Ook in jouw klas ontstaan problemen. Wat zou je in zo'n geval doen?

	zeker wel	wel	misschien wel misschien niet	niet	zeker niet
a Ik vind het zijn/haar eigen schuld want hij/zij kon weten dat hij/zij problemen zou krijgen en ik zou niets doen	☐	☐	☐	☐	☐
b Ik vind het vervelend voor hem/haar, maar ik doe verder niets	☐	☐	☐	☐	☐
c Ik zou voor hem/haar opkomen, zolang ik zelf maar geen problemen krijg	☐	☐	☐	☐	☐
d Ik zou voor hem/haar opkomen, ook al zou ik daar zelf problemen mee krijgen	☐	☐	☐	☐	☐

- 16 Wat vind je van de volgende situaties?**

	prima	goed	niet goed, niet slechtverkeerd	helemaal
verkeerd				
a Een jongen en een meisje zoenen met elkaar op het schoolplein.....	☐	☐	☐	☐
b Een Marokkaanse jongen zoent met een Nederlands meisje op het schoolplein	☐	☐	☐	☐
c Een Marokkaans meisje zoent met een Nederlandse jongen op het schoolplein	☐	☐	☐	☐
d Een jongen in een rolstoel zoent met een meisje op het schoolplein	☐	☐	☐	☐
e Twee meisjes zoenen met elkaar op het schoolplein	☐	☐	☐	☐
f Twee jongens zoenen met elkaar op het schoolplein	☐	☐	☐	☐

- 17 Waarover wil je informatie krijgen op school?**

	helemaal eens	eigenlijk wel eens	niet eens niet oneens	eigenlijk oneens
helemaal				
oneens				
a Bij seksuele voorlichting op school zou ook aandacht moeten worden besteed aan homoseksuele en lesbische relaties	☐	☐	☐	☐
b Het is een goed idee op school een video te laten zien over lesbische en homoseksuele relaties	☐	☐	☐	☐
c Het is een goed idee om op school een video te laten zien				

- over niet-Nederlandse culturen ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- d** De schoolleiding moet ervoor zorgen dat jongeren géén informatie krijgen over homoseksualiteit ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- e** Informatie of een poster van een homojongereengroep mag in school gewoon op het prikbord ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

18 Wat vind je van de volgende uitspraken?

	helemaal	eigenlijk	niet eens	eigenlijk	
	eens	wel eens	niet oneens	oneens	

- a** Als twee jongens of twee meisjes innig met elkaar dansen op een schoolfeest, vragen ze om problemen ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- b** Als je omgaat met een klasgenoot die homo of lesbisch is, denken anderen dat je ook zo bent ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- c** Als een leerling homoseksueel of lesbisch is, kan hij of zij dat in onze klas maar beter voor zich houden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- d** Als een leraar of lerares homoseksueel of lesbisch is, kan hij of zij dat in onze klas maar beter voor zich houden ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

19 Ken je zelf op school leerlingen die homoseksueel of lesbisch zijn?

- 1 ☐ nee, niemand
- 2 ☐ ja, een enkeling
- 3 ☐ ja, meerdere personen

20 Ken je zelf op school leraren of leraressen die openlijk homoseksueel of lesbisch zijn?

- 1 ☐ nee, niemand
- 2 ☐ ja, een enkeling
- 3 ☐ ja, meerdere personen

21 Hoe vaak komt het bij jou in de klas voor dat iemand voor 'homo', 'flikker' of 'mietje' wordt uitgemaakt?

- 1 ☐ nooit
- 2 ☐ soms
- 3 ☐ een enkele keer
- 2 ☐ regelmatig
- 3 ☐ vaak

22 Wat vind je ervan als dat gebeurt?

- 1 ☐ dat zou niet moeten gebeuren
- 2 ☐ dat moet kunnen
- 3 ☐ ik vind dat wel grappig

DE KLAS

23 Is het leuk bij jou in de klas?

		nooit	enkele keer	soms	vaak	
altijd						
- a** In onze klas kan je veilig jezelf zijn ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- b** De leerlingen hebben respect voor elkaar ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- c** Als je iets goed doet, krijg je complimenten ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- d** Niemand pakt zomaar iets van je: ze vragen het je eerst ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

e Je kunt vragen stellen en kritiek geven in onze klas..... ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

24 Wat gebeurt er in jouw klas bij ruzie en pesten?

		een			
		nooit	enkele keer	soms	vaak
altijd					
a	Als iemand vervelend tegen je doet, kun je zeggen dat hij/zij op moet houden	☐	☐	☐	☐
b	Als iemand vervelend tegen je doet, dan komen anderen voor je op	☐	☐	☐	☐
c	Als je zegt dat iemand op moet houden, gebeurt dit ook.....	☐	☐	☐	☐
d	Als het niet stopt, kan je de leraar of lerares erbij halen	☐	☐	☐	☐
e	In onze klas lossen we ruzie zonder geweld op	☐	☐	☐	☐
f	Leerlingen die ruzie hebben lossen dit zelf op.....	☐	☐	☐	☐
g	Een andere leerling helpt de leerlingen de ruzie op te lossen	☐	☐	☐	☐
h	De leraar of lerares helpt de leerlingen de ruzie op te lossen	☐	☐	☐	☐

25 Wat vind je van de leraren en leraressen?

		ja	soms	nee
a	De meeste leraren en leraressen nemen de leerlingen serieus	☐	☐	☐
b	De meeste leraren en leraressen helpen je als je een probleem hebt	☐	☐	☐
c	De meeste leraren en leraressen hebben respect voor de leerlingen	☐	☐	☐
d	Je kunt de meeste leraren en leraressen vertrouwen	☐	☐	☐
e	De meeste leraren en leraressen zijn streng.....	☐	☐	☐
f	De meeste leraren en leraressen zijn geïnteresseerd in de leerlingen.....	☐	☐	☐

26 Hoe vaak komen de volgende dingen voor bij jou in de klas?

		nooit	soms	vaak	altijd
a	Leerlingen werken volgens de regels in de klas	☐	☐	☐	☐
b	De leerlingen doen vooral wat ze zelf willen.....	☐	☐	☐	☐
c	Leerlingen bepalen echt mee wat de regels in de klas zijn	☐	☐	☐	☐
d	De leraar of lerares bepaalt wat de regels in de klas zijn	☐	☐	☐	☐
e	De leraar of lerares houdt rekening met verschillen in leren	☐	☐	☐	☐
f	Het lesgeven wordt gestoord omdat leerlingen vervelend doen	☐	☐	☐	☐

27 Hoe vaak zijn de volgende dingen sinds de zomervakantie bij jou in de klas voorgekomen?

		nooit	een keer	soms	vaak
vaak					
a	In de klas is besproken hoe je op een leuke manier met elkaar omgaat	☐	☐	☐	☐
b	In de klas is geoefend hoe je op een leuke manier met elkaar omgaat.....	☐	☐	☐	☐
c	De leerlingen hebben beloofd op een leuke manier met elkaar om te gaan....	☐	☐	☐	☐
d	De kinderen hebben beloofd iemand te helpen die wordt gepest.....	☐	☐	☐	☐

DE SCHOOL

28 Hoe gaan deze dingen bij jou op school?

		nooit	soms	altijd
a	Je kunt op school altijd met een vraag of probleem bij iemand terecht	☐	☐	☐
b	Als je een vraag of probleem hebt, dan krijg je de hulp die je nodig hebt.....	☐	☐	☐
c	Het is duidelijk bij wie en hoe je klachten kunt indienen	☐	☐	☐
d	De school straft leerlingen die pesten en vervelend doen	☐	☐	☐

e	De school helpt leerlingen die iets vervelends meemaken	☐	☐	☐
f	In de school voelt iedereen zich veilig	☐	☐	☐
g	In de klas en op school zijn duidelijke regels.....	☐	☐	☐
h	De regels in de klas en op school zijn voor iedereen hetzelfde	☐	☐	☐
i	De leraren en leraressen letten er goed op dat we ons aan de regels houden	☐	☐	☐
j	Als je iets doet wat niet mag krijg je een eerlijke straf	☐	☐	☐

Vul de vragen voor jezelf in. Overleg niet met iemand anders.
Kruis steeds bij elke vraag één hokje aan.

JONGEN OF MEISJE?

1 Ben je een jongen of een meisje?

- ☐ een jongen
☐ een meisje

WAT MAAK JIJ OP SCHOOL MEE?

2 Soms doen anderen vervelend tegen je OP SCHOOL.
Hier onder staan voorbeelden.
Wat heb je dit schooljaar ZELF meegemaakt?

	ja	nee
a Ik ben uitgescholden door één of meer kinderen.....	☐	☐
b Ik ben uitgescholden door een juf of meester.....	☐	☐
c Ik werd buitengesloten (ik mocht niet meedoen)	☐	☐
d Er werden flauwe grappen over me gemaakt	☐	☐
e Een juf of meester heeft me met opzet belachelijk gemaakt	☐	☐
f Er werd achter mijn rug over me gekletst	☐	☐
g Mijn spullen zijn op school verstopt	☐	☐
h Mijn spullen zijn op school gestolen	☐	☐
i Mijn spullen zijn op school kapot gemaakt	☐	☐
j Ik ben opgewacht of achtervolgd	☐	☐
k Een juf of meester heeft me met opzet pijn gedaan	☐	☐
l Ik ben bedreigd met geweld	☐	☐
m Ik ben geslagen of geschopt.....	☐	☐
n Ik ben met een wapen bewerkt of gestoken	☐	☐
o Ik moest spullen of geld aan een andere leerling geven	☐	☐
p Een jongen raakte me op een vieze manier aan	☐	☐
q Een meisje raakte me op een vieze manier aan.....	☐	☐
r Ik werd lastig gevallen door een groepje	☐	☐
s Ik heb last gehad van een groep van buiten de school	☐	☐

3 HOE VAAK deden anderen vervelend tegen jou? (zoals de voorbeelden in vraag 2)
Als anderen NOOIT vervelend tegen jou deden kun je hier "nooit" antwoorden.

	nooit	een enkele keer	soms	vaak	heel vaak
a Hoe vaak gebeurde dit de afgelopen 5 dagen?	☐	☐	☐	☐	☐
b Hoe vaak gebeurde dit sinds de zomervakantie?	☐	☐	☐	☐	☐
c Hoe vaak gebeurde dit vorig schooljaar?	☐	☐	☐	☐	☐

4 WAAROM deden anderen vervelend tegen jou, denk je?
Als anderen NOOIT vervelend tegen jou deden kun je deze vraag OVERSLAAN.

	ja	nee
a om hoe ik eruit zie	☐	☐
b om wat ik wel en niet goed kan	☐	☐
c om mijn afkomst of cultuur.....	☐	☐
d om geloof.....	☐	☐
e om de manier waarop ik spreek en schrijf	☐	☐
f omdat ik een jongen of een meisje ben	☐	☐
g voor de jongens: omdat ik me anders gedraag dan andere jongens	☐	☐
voor de meisjes: omdat ik me anders gedraag dan andere meisjes	☐	☐
h omdat mijn ouders anders zijn dan andere ouders.....	☐	☐
i anders, namelijk		

5 Als anderen NOOIT vervelend tegen jou doen kun je deze vraag OVERSLAAN.
Als anderen WEL vervelend tegen jou deden.....

	nooit	soms	vaak
altijd			
a Heb je daardoor dan geen zin meer om naar school te gaan?.....	☐	☐	☐
b Ben je daardoor dan gaan spijbelen?	☐	☐	☐

6 Sommige kinderen maken vaker vervelende dingen mee (zoals de voorbeelden in vraag 2).
Welke kinderen maken dit vaker mee, denk je?

	klopt	een	klopt tamelijk
	niet	beetje	aardig goed
helemaal			
a Kinderen die er stom uitzien	☐	☐	☐
b Kinderen die gehandicapt zijn	☐	☐	☐
c Kinderen die niet uit Nederland komen	☐	☐	☐
d Kinderen die juist wel uit Nederland komen	☐	☐	☐
e Meisjes maken dit vaker mee dan jongens	☐	☐	☐
f Jongens maken dit vaker mee dan meisjes.....	☐	☐	☐
g Meisjes die zich jongensachtig gedragen maken dit vaker mee.....	☐	☐	☐
h Jongens die zich meisjesachtig gedragen maken dit vaker mee.....	☐	☐	☐

7 Soms doen kinderen ook vervelend tegen de juf of meester.
Welke JUFFEN OF MEESTERS maken dit vaker mee, denk je?

	klopt	een	klopt tamelijk
	niet	beetje	aardig goed
helemaal			
a Juffen of meesters die er stom uitzien	☐	☐	☐
b Juffen of meesters die gehandicapt zijn	☐	☐	☐

- ☐

S

altijd

a

b

C

d

HOE VEILIG VOEL JE JE OP SCHOOL

9 Ik voel me op school veilig genoeg om:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a te zijn wie ik ben	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b voor mijn geloof uit te komen.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c mijn mening te geven	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d te kiezen en te doen wat ik wil.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e te gaan en te staan waar ik wil	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10 Ik voel me veilig:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a in de klas	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b in het schoolgebouw.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c in de overblijfruimte	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d op het schoolplein	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e in de buurt van school	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11 Ik voel me VEILIG OMDAT de school:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a goed op de regels let.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b goed helpt als je hulp vraagt.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c pesten en geweld goed aanpakt.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d discriminatie goed aanpakt.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12 Ik voel me ONVEILIG op school DOOR:

	nooit	bijna nooit	soms	vaak	meestal	altijd
a leerlingen.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b juffen en meesters.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c andere mensen die op school werken.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d leerlingen van een andere school.....	☐	☐	☐	☐	☐	☐

DE KLAS

13 Is het leuk bij jou in de klas?

	nooit	enkele keer	soms	vaak	altijd
a In onze klas kan je veilig jezelf zijn.....	☐	☐	☐	☐	☐
b De kinderen hebben respect voor elkaar.....	☐	☐	☐	☐	☐
c Als je iets goed doet, krijg je complimenten.....	☐	☐	☐	☐	☐
d Niemand pakt zomaar iets van je: ze vragen het je eerst.....	☐	☐	☐	☐	☐
e Je kunt vragen stellen en kritiek geven in onze klas.....	☐	☐	☐	☐	☐

14 Wat gebeurt er bij ruzie en pesten?

	nooit	enkele keer	soms	vaak	altijd
a In onze klas kan je veilig jezelf zijn.....	☐	☐	☐	☐	☐
b De kinderen hebben respect voor elkaar.....	☐	☐	☐	☐	☐
c Als je iets goed doet, krijg je complimenten.....	☐	☐	☐	☐	☐
d Niemand pakt zomaar iets van je: ze vragen het je eerst.....	☐	☐	☐	☐	☐
e Je kunt vragen stellen en kritiek geven in onze klas.....	☐	☐	☐	☐	☐

a	Als iemand vervelend tegen je doet, kun je NEE of STOP zeggen	☐	☐	☐	☐	☐
b	Als iemand vervelend tegen je doet, dan zeggen anderen STOP	☐	☐	☐	☐	☐
c	Als je NEE of STOP zegt, dan stoppen ze ook echt.....	☐	☐	☐	☐	☐
d	Als het niet stopt, kan je de juf of meester erbij halen	☐	☐	☐	☐	☐
e	In onze klas lossen we ruzie zonder geweld op	☐	☐	☐	☐	☐
f	Kinderen die ruzie hebben lossen dit zelf op.....	☐	☐	☐	☐	☐
g	Een andere leerling helpt de kinderen de ruzie op te lossen.....	☐	☐	☐	☐	☐
h	De juf/meester helpt de kinderen de ruzie op te lossen.....	☐	☐	☐	☐	☐

15 Wat vind je van je juf of meester?

		ja	soms	nee
a	Mijn juf of meester neemt de leerlingen serieus	☐	☐	☐
b	Mijn juf of meester helpt je als je een probleem hebt	☐	☐	☐
c	Mijn juf of meester heeft respect voor de leerlingen	☐	☐	☐
d	Je kunt mijn juf of meester vertrouwen.....	☐	☐	☐
e	Mijn juf of meester is streng.....	☐	☐	☐
f	Mijn juf of meester is geïnteresseerd in de leerlingen	☐	☐	☐

16 Hoe vaak komen de volgende dingen voor bij jou in de klas?

		nooit	soms	vaak	altijd
a	Kinderen werken volgens de regels in de klas	☐	☐	☐	☐
b	De kinderen doen vooral wat ze zelf willen	☐	☐	☐	☐
c	Kinderen bepalen echt mee wat de regels in de klas zijn	☐	☐	☐	☐
d	De juf of meester bepaalt wat de regels in de klas zijn.....	☐	☐	☐	☐
e	De juf of meester houdt rekening met verschillen in leren	☐	☐	☐	☐
f	De juf of meester kan niet goed lesgeven omdat kinderen vervelend doen	☐	☐	☐	☐

17 Hoe vaak zijn de volgende dingen dit schooljaar bij jou in de klas voorgekomen?

		nooit	een keer	soms	vaak
vaak					
a	In de klas is besproken hoe je op een leuke manier met elkaar omgaat	☐	☐	☐	☐
b	In de klas is geoefend hoe je op een leuke manier met elkaar omgaat.....	☐	☐	☐	☐
c	De leerlingen hebben beloofd op een leuke manier met elkaar om te gaan....	☐	☐	☐	☐
d	De kinderen hebben beloofd iemand te helpen die wordt gepest.....	☐	☐	☐	☐

DE SCHOOL

18 Hoe gaan deze dingen bij jou op school?

		nooit	soms	altijd
a	Je kunt altijd met een vraag of probleem naar een juf of meester gaan	☐	☐	☐
b	Als je een vraag of probleem hebt, dan helpt de school je goed	☐	☐	☐
c	De school straft kinderen die pesten en vervelend doen	☐	☐	☐
d	De school helpt kinderen die iets vervelends meemaken.....	☐	☐	☐
e	In de school voelen alle kinderen zich veilig	☐	☐	☐
f	In de klas en op school zijn duidelijke regels.....	☐	☐	☐
g	De regels in de klas en op school zijn voor iedereen hetzelfde	☐	☐	☐
h	De juffen en meesters letten er goed op dat we ons aan de regels houden.....	☐	☐	☐
i	Als je iets doet wat niet mag krijg je een eerlijke straf	☐	☐	☐

Bijlage 8. Vrolijke scholen test

In 2002 ontwikkelde EduDivers (toen onder de naam Empowerment) de Vrolijke Scholen Test. Het is een online diagnostisch instrument met een knipoog. http://www.vrolijkescholen.nl/de_test

Stellingen:

1. We hebben zicht op de omgangsvormen op school.
2. We hebben een plan om goede omgangsvormen te bevorderen.
3. We bevorderen in onze lessen respect en tolerantie.
4. We bevorderen in onze lessen nieuwsgierigheid naar diversiteit.
5. Onze lessen sluiten aan op de behoeften van diverse leerlingen.
6. We zorgen dat alle leerlingen zich veilig voelen.
7. We zorgen dat al het personeel zich veilig voelt.
8. We grijpen in bij disrespectvol of intolerant gedrag.
9. Iedereen kan bij ons terecht met klachten en wordt zorgvuldig opgevangen.
10. We begeleiden leerlingen als zij twijfelen over hun plaats in de maatschappij.

De respondenten moeten de vragen beantwoorden door aan te geven:

Dit is onze situatie:

1. Een situatie waarin niemand op uw school aandacht heeft voor goede omgangsvormen
2. Een situatie waarin een of enkele docenten wel aandacht hebben
3. Een situatie waarin de schoolleiding aandacht voor de situatie 'beleidsmatig' oppakt
4. Een situatie waarin de situatie rond omgangsvormen voor vrijwel het hele personeel een belangrijk aandachtspunt is
5. Een situatie waarin zowel het personeel als scholieren betrokken zijn bij de verbetering van de situatie.

Dit moeten de respondenten 4x aangeven voor:

In het algemeen

Voor meisjes

Voor allochtonen

Voor homoseksuelen

Na invulling geeft de test een score waaraan te zien is of er verschillen zitten tussen het algemene beleid rond omgangsvormen en specifieke vormen van beleid. Meestal blijkt dan dat homospecifieke aandacht zeer laag scoort.

Bij elke score krijgt de respondent een geautomatiseerd advies. Dit komt er steeds op neer dat men aangeraden wordt om van situatie 1 naar 2, van 2 naar 3 enzovoorts moet gaan. Daarbij worden praktische suggesties gegeven en verwezen naar steun en materiaal.

Respondenten krijgen de keuze om hun resultaat te printen, te e-mailen en/of te publiceren.

Bijlage 9. GLSEN School Climate Survey (versie 2009)

Nota bene: deze bijlage is vertrouwelijk en niet ter publicatie.

Thank you in advance for participating in GLSEN's 2009 National School Climate Survey. GLSEN conducts this survey every two years in order to document the experiences of lesbian, gay, bisexual and transgender youth in our nation's schools. As you may know, GLSEN is a national organization devoted to fighting anti-LGBT bias as it affects both students and teachers in K-12 schools. The information gathered from this survey will help GLSEN to lobby and advocate for the right of all students and teachers to be treated with respect in their schools.

What this survey is about. The survey contains questions about you, your school and your experiences in school – your comfort level there and bias against LGBT students, women and people of color at your school – during the 2008-2009 school year. If you no longer attend school (for instance, you have stopped going to school), but attended at some point, please answer the questions using information about the last school that you attended during the 2008-2009 school year.

Your participation in this survey is completely voluntary. You do not have to take the survey. Also, please feel free to skip any question that does not apply to you or that you are not comfortable answering. You can also stop taking the survey at any time. If you choose not to take the survey, there will not be any penalties or negative consequences if you do not participate. The staff person who gave you this survey knows that your participation is totally voluntary and that it is up to you whether or not you want to fill it out. If you choose not to participate, you do not need to explain why you do not want to fill out the survey.

The survey is completely anonymous – we do not ask for your name (and please don't put it anywhere on the survey). Because it is anonymous, we hope that you will be comfortable being completely honest when answering our questions. When you finish the survey, you may rip off the back page which lists some resources that may be helpful to you. Then place the survey back into the envelope, seal the envelope and return the envelope to the staff person (they will tell you where you should place it). The staff person will keep all the surveys in the sealed envelopes and will not open them. The envelopes will be kept in a locked area until the staff person sends them to us at GLSEN. We will keep all of the surveys in a locked place so no one can see anyone's responses to any question except for GLSEN's research staff.

Although we are unable to offer you a prize or reward for participating in the survey, you may feel some satisfaction from participating in this research and sharing your

experiences in school as an LGBT student. We will publish a full report of our findings sometime during the next school year and that report will be available on the GLSEN website, and we will also send copies to the program where you are now taking the survey.

The survey does ask questions about negative experiences you may have had in school this year and about how you feel about school and your general mood. If you don't feel comfortable answering anything, remember that you can skip it. Also, if answering some of these questions makes you feel bad, you may want to tell one of the adults who runs the program where you were given this survey. We have some resources at the end of the survey that might be helpful too, for example, places where you can call to talk about your feelings. We want you to be as comfortable as possible, and we hope that you will complete this survey.

If you have any questions about the survey, you may contact any of the research staff at GLSEN:

Elizabeth Diaz, Research Associate, at ediaz@glsen.org

Emily Greytak, Senior Research Associate, at egreytak@glsen.org

Dr. Joseph Kosciw, Research Director, at jkosciw@glsen.org

For questions about your rights as a research participant, you may contact Peggy Clements, the Chair of GLSEN's Research Ethics Review Committee:

Peggy Clements, Ph.D., Education Development Center, Inc.
96 Morton St., 7th Floor, New York, NY 10014
212-807-4268, pclements@edc.org

Thank you for participating in our survey!

1) Before you begin the survey, we want to be sure that you have read the information about the survey on the previous page. If you have not, please go back and do so. Once you have read about the survey, please indicate whether or not you want to participate.

- ☐ Yes, I have read the information and want to participate in the survey.
- ☐ No, I do not want to participate in the survey. (Please do not complete the rest of the survey. You may put the survey back into the envelope and hand it in.)

2) Before you begin, we want to know how old you are. (Please check one box.)

- ☐ under 13
- ☐ 13
- ☐ 14
- ☐ 15
- ☐ 16
- ☐ 17
- ☐ 18
- ☐ 19
- ☐ 20
- ☐ over 20

SECTION A: HEARING HOMOPHOBIC REMARKS IN SCHOOL

Please circle the answer that best describes your experience at your school.

1. How often do you hear the word “gay” used in a negative way (such as “That’s so gay” or “You’re so gay”) in school?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
2. How often do you hear the phrase “no homo” used in school?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
3. How often have you heard other homophobic remarks used in school (such as “faggot,” “dyke,” or “queer” used in a negative manner)?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
4. Would you say that homophobic remarks are made by:	Most of the students	Some of the students	A few of the students	None of the students	
5. How often do you hear homophobic remarks from teachers or school staff?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never

6.	In general, how much has it bothered or distressed you when you've heard the word "gay" used to describe something in a derogatory way, like "That class was so gay"?	Not at all	A little	Pretty much	Extremely
7.	In general, how much has it bothered or distressed you when you've heard the phrase "no homo"?	Not at all	A little	Pretty much	Extremely
8.	When you hear homophobic remarks, how often has a teacher or other school staff person been present?	Always (Go to 9)	Most of the time (Go to 9)	Some of the time (Go to 9)	Never (Go to 10)
9.	When homophobic remarks are made and a teacher or other school staff person is present, <u>how often does the teacher or staff person intervene</u> or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never
10.	When you hear homophobic remarks, how often does another student intervene or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never

SECTION B: HEARING RACIST REMARKS IN SCHOOL

Please circle the answer that best describes your experience at your school.

1.	How often have you heard racist remarks used in school (such as "nigger," "spic," or "gook," used in a negative manner) by other students?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
2.	Would you say that racist remarks are made by:	Most of the students	Some of the students	A few of the students	None of the students	
3.	How often do you hear racist remarks from teachers or school staff?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
4.	When you hear racist remarks, how often has a teacher or other school staff person been present?	Always (Go to 5)	Most of the time (Go to 5)	Some of the time (Go to 5)	Never (Go to 6)	
5.	When racist remarks are made and a teacher or other school staff person is present, <u>how often does the teacher or</u>	Always	Most of the time	Some of the time	Never	

staff person intervene or do something about it?

6.	When you hear racist remarks, how often does another student intervene or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never
-

SECTION C: HEARING SEXIST REMARKS IN SCHOOL

Please circle the answer that best describes your experience at your school.

1.	How often have you heard sexist remarks used in school (such as someone being called a “bitch” in a negative way or comments about girls’ bodies or talk of girls being inferior to boys)?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
-

2.	Would you say that sexist remarks are made by:	Most of the students	Some of the students	A few of the students	None of the students
-

3.	How often do you hear sexist remarks from teachers or school staff?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
-

4.	When you hear sexist remarks, how often has a teacher or other school staff person been present?	Always	Most of the time	Some of the time	Never
		(Go to 5)	(Go to 5)	(Go to 5)	(Go to 6)
-

5.	When sexist remarks are made and a teacher or other school staff person is present, <u>how often does the teacher or staff person intervene</u> or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never
-

6.	When you hear sexist remarks, how often does another student intervene or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never
-

SECTION D: HEARING REMARKS ABOUT GENDER EXPRESSION IN SCHOOL

Please circle the answer that best describes your experience at your school.

1.	How often have you heard comments about students not acting “masculine” enough?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
2.	How often have you heard comments about students not acting “feminine” enough?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
3.	Would you say that these remarks are made by:	Most of the students	Some of the students	A few of the students	None of the students	
4.	How often do you hear these remarks from teachers or school staff?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
5.	When you hear these remarks, how often has a teacher or other school staff person been present?	Always	Most of the time	Some of the time	Never	
		(Go to 6)	(Go to 6)	(Go to 6)	(Go to 7)	
6.	When these remarks are made and a teacher or other school staff person is present, <u>how often does the teacher or staff person intervene</u> or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never	
7.	When you hear these remarks, how often does another student intervene or do something about it?	Always	Most of the time	Some of the time	Never	

SECTION E: SAFETY AND HARASSMENT IN SCHOOL

For each question, please circle or check the answer that best describes your experience at your school.

1.	In the past month of school, how many times did you skip a class because you felt uncomfortable or unsafe in that class?	0 times	1 time	2 or 3 times	4 or 5 times	6 or more times
2.	In the past month of school, how many days did you not go to school because you	0 days	1 day	2 or 3 days	4 or 5 days	6 or more days

**felt uncomfortable or unsafe at school or
on your way to or from school?**

3. Do you feel unsafe at your school because of...

(Check all that apply)

☐ your sexual orientation	☐ your disability or because people think you have a disability
☐ your gender	☐ your religion or because people think you are of a certain religion
☐ how you express your gender (how traditionally “masculine” or “feminine” you are in your appearance or in how you act)	☐ other reason (please specify):
_____
☐ your race or ethnicity or because people think you are of a certain race or ethnicity	☐ None of the above, I do not feel unsafe at school.
-

4. Do you avoid these spaces at school because you feel uncomfortable or unsafe in the space?

(Check all that apply)

- ☐ bathrooms
 - ☐ cafeteria or lunch room
 - ☐ locker rooms
 - ☐ hallways
 - ☐ school grounds (examples: parking lots, athletic fields)
 - ☐ nurse’s office
 - ☐ other school staff person’s office (examples: a teacher, guidance counselor, principal)
 - ☐ Another space not listed above (please specify):

 - ☐ None of the above.
-

5. In the past year, how often have you been verbally harassed (name-calling, threats, etc. directed at you) at your school because of...

a) your sexual orientation?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
b) your gender?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never

c)	how you express your gender?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
d)	your race or ethnicity or because people think you are of a certain race or ethnicity?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
e)	your disability or because people think you have a disability?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
f)	your religion or because people think you are of a certain religion?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never

6. In the past year, how often have you been physically harassed (shoved, pushed, etc.) at your school because of...

a)	your sexual orientation?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
b)	your gender?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
c)	how you express your gender?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
d)	your race or ethnicity or because people think you are of a certain race or ethnicity?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
e)	your disability or because people think you have a disability?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
f)	your religion or because people think you are of a certain religion?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never

7. In the past year, how often have you been physically assaulted (punched, kicked, injured with a weapon, etc.) at your school because of...

a)	your sexual orientation?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
b)	your gender?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
c)	how you express your gender?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
d)	your race or ethnicity or because people think you are of a certain race or ethnicity?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
e)	your disability or because people think you have a disability?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
f)	your religion or because people think you are of a certain religion?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never

8. How often have you been sexually harassed at your school, such as sexual remarks made toward you or someone touching your body inappropriately?

		Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
--	--	-------------------	--------------	-----------	--------	-------

9.	In the past year, how often have you had mean rumors or lies spread about you by students at your school?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
10.	In the past year, how often have you felt excluded or “left out” on purpose by students at your school?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
11.	In the past year, how often have you had your property stolen or deliberately damaged, such as your car, clothing or books in school?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never
12.	In the past year, how often have you been harassed or threatened by students at your school using phone or internet communications (for example, text messages, emails, instant messages (IM), or postings on MySpace or Facebook)?	Frequently	Often	Sometimes	Rarely	Never

SECTION F: REPORTING HARASSMENT AND ASSAULT

These next questions ask about who you talk to when you have experienced harassment or assault in your school, regardless of whether it was related to your sexual orientation, race/ethnicity, gender, gender expression, religion, or a disability. **If you have not experienced any incidents of harassment in school this past year, please go to Section G on page 10.**

1. How often did you report when you were harassed or assaulted in school to a teacher, the principal, or other school staff person?

Always	Most of the time	Some of the time	Never (Go to 1c)	Doesn't Apply - I have never been harassed or assaulted in school. (Go to Section G, p. 10)
--------	------------------	------------------	---------------------	--

- 1a. What did the teacher or staff person do when you reported begin harassed or assaulted?

(Please answer in the space below):

- 1b. Overall, how effective was the teacher or school staff in addressing the problem?

Very effective	Somewhat effective	Somewhat ineffective	Not at all effective
----------------	--------------------	----------------------	----------------------

1c. Why did you NOT always report being harassed or assaulted to a teacher or staff person?

(Please answer in the space below):

2. How often did you tell a family member (including a parent or guardian) when you were harassed or assaulted in school?	Always	Most of the time	Some of the time	Never
3. How often did your family member (including a parent or guardian) talk to your teacher, principal or other school staff because you had been harassed or assaulted in school?	Always	Most of the time	Some of the time	Never

SECTION G: CHARACTERISTICS OF YOUR SCHOOL

If you no longer attend school (for instance, if you have graduated or have stopped going to school), please answer the questions about the last school you attended in the 2008-2009 school year.

1.

Is your school ... (Check the box next to the best answer)

☐ a public school

If it is a public school... →

Is it a charter school? Yes No Not sure

Is it a magnet school? Yes No Not sure

☐ a religious-affiliated school

If it is a religious-affiliated school, please check which religion →

☐ Catholic

☐ Jewish

☐ Episcopal

☐ Lutheran

☐ Quaker (Society of Friends)

☐ Muslim

☐ Christian Non-denominational

☐ Other religion:

☐ another kind of non-public, private or independent school

2.

Where is your school?

State _____

School District _____

(If you attended a non-public school, please list the name of the school district you live in.)

3. **Is your school:**

- ☐ In an urban area or city
- ☐ In a suburban area near a city
- ☐ In a small town or rural area

4. **Is your school a:**

☐ K through 12 school	☐ Elementary school
☐ Lower school (elementary and middle school grades)	☐ Middle school
☐ Upper school (middle and high school grades)
school	☐ High

5. **About how many students are there at your school?**

- ☐ Less than 500 students ☐ 501 to 1000 students ☐ 1001 to 1500 students ☐ Over 1500 students

6. **Does your school have a policy or a procedure for reporting incidents of harassment or assault in school?**

- ☐ Yes ☐ No (*Go to 7*) ☐ Don't Know (*Go to 7*)

.....

6a. Does this policy specifically mention sexual orientation?

- ☐ Yes ☐ No ☐ Not Sure

6b. Does this policy specifically mention gender identity or gender expression?

- ☐ Yes ☐ No ☐ Not Sure

7. **In this past school year (2008-2009), were you taught about lesbian, gay, bisexual or transgender (LGBT) people, history or events in any of your classes?**

- ☐ No (*Go to 8*)

☐ Yes

*If yes, please check which classes
(check as many as apply) →*

☐ History/Social Studies

☐ Science

☐ Health

☐ Gym/Physical Education

☐ English

☐ Other (please
specify):

☐ Foreign Language

☐ Music

☐ Math

☐ Art

7a. Overall, in those classes where LGBT
topics were taught, do you think the
representations of LGBT people, history
or events were:

**Very
Positive**

**Somewhat
Positive**

Somewhat
Negative

Very
Negative

8. How many of your textbooks or other assigned
readings contain information about LGBT
people, history or events?

None

A Few

Many

Don't Know

9. How many books or other resources in your
school library contain information about
LGBT people, history or events?

None

A Few

Many

Don't Know

10. Are you able to use school computers to
access websites about LGBT people, history
or events?

Yes

No

Don't Know

Don't have
Internet access at
my school

11. Does your school have a Gay/Straight
Alliance (GSA) or another type of club that
addresses LGBT student issues?

Yes

No
(Go to 12)

11a. How often do you attend these
meetings?

**Frequentl
y**

Often

Sometimes

Rarely

Never

11b. Have you participated as a leader or officer of your GSA?

Yes

No

Not
Applicable

11c. Does your school require you to have parental permission to participate in your GSA?

Yes

No

Don't Know

(Go to 11d)

(Go to 12)

(Go to 12)

11d. Do you have parental permission to attend your school's GSA?

Yes

No

Not
Applicable

12.

How often do you attend a program or group for LGBT youth outside of your school?

Frequently

Often

Sometimes

Rarely

Never

I am not aware of a program or group in my area

13.

In general, how supportive do you think people in your community are of LGBT people?

Very
Supportive

Somewhat
Supportive

Neutral

Somewhat
Unsupportive

Very
Unsupportive

14.

In general, how accepting do you think students at your school are of LGBT people?

Not at All
Accepting

Not Very
Accepting

Neutral

Somewhat
Accepting

Very
Accepting

15.

How many teachers or other school staff persons are supportive of LGBT students at your school?

None

One

Between 2
and 5

Between 6 and
10

More than 10

16.

How supportive is your school administration (principal, vice principal, etc.) of LGBT students?

Very
Supportive

Somewhat
Supportive

Neutral

Somewhat
Unsupportive

Very
Unsupportive

17.

How many teachers or other school staff at your school are openly lesbian, gay, bisexual or transgender?

None

One

Between 2
and 5

Between 6 and
10

More than
10

18.	Beside yourself, how many other LGBT students are there in your school that you know of?	None	One	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
------------	---	------	-----	-----------------	------------------	--------------

- 19.** For each of the following types of school staff, please indicate how many times you have talked with each one about LGBT issues during the past school year (2008-2009).

Then, for each person you have talked to, please indicate how positive or negative the interaction was. (If there was more than one of a certain category you have talked to about LGBT issues, such as more than one teacher, answer for the one with whom you have had the most contact.)

a) teacher	None (Go to b)	One time	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
-------------------	-------------------	-------------	--------------------	---------------------	-----------------

Overall, how positive were these interactions?

Very Positive	Somewhat Positive	Somewhat Negative	Very Negative	Had no interaction about LGBT issues
------------------	----------------------	----------------------	------------------	---

b) principal	None (Go to c)	One time	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
---------------------	-------------------	-------------	--------------------	---------------------	-----------------

Overall, how positive were these interactions?

Very Positive	Somewhat Positive	Somewhat Negative	Very Negative	Had no interaction about LGBT issues
------------------	----------------------	----------------------	------------------	---

c) vice/assistant principal	None (Go to d)	One time	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
------------------------------------	-------------------	-------------	--------------------	---------------------	-----------------

Overall, how positive were these interactions?

Very Positive	Somewhat Positive	Somewhat Negative	Very Negative	Had no interaction about LGBT issues
------------------	----------------------	----------------------	------------------	---

d) school counselor, social worker or psychologist	None (Go to e)	One time	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
---	-------------------	-------------	--------------------	---------------------	-----------------

Overall, how positive were these interactions?

Very Positive	Somewhat Positive	Somewhat Negative	Very Negative	Had no interaction about LGBT issues
------------------	----------------------	----------------------	------------------	---

(Question 19 continued)

For each of the following types of school staff, please indicate how many times you have talked with each one about LGBT issues during the past school year (2008-2009).

Then, for each person you have talked to, please indicate how positive or negative the interaction was.
(If there was more than one of a certain category you have talked to about LGBT issues, such as more than one teacher, answer for the one with whom you have had the most contact.)

e) nurse	None (Go to f)	One time	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
-----------------	-------------------	-------------	--------------------	---------------------	-----------------

Overall, how positive were these interactions?

Very Positive	Somewhat Positive	Somewhat Negative	Very Negative	Had no interaction about LGBT issues
------------------	----------------------	----------------------	------------------	---

f) librarian or other resource staff person	None	One time	Between 2 and 5	Between 6 and 10	More than 10
--	------	-------------	--------------------	---------------------	-----------------

Overall, how positive were these interactions?

Very Positive	Somewhat Positive	Somewhat Negative	Very Negative	Had no interaction about LGBT issues
------------------	----------------------	----------------------	------------------	---

SECTION H: ACADEMIC EXPERIENCES AND COLLEGE PLANS

1. During the past school year (2008-2009), how would you describe the grades you received in school? *(Please check only one answer.)*

☐ Mostly A's	☐ A's and B's	☐ Mostly B's	☐ B's and C's
☐ Mostly C's	☐ C's and D's	☐ Mostly D's	☐ Mostly F's

2. What is the highest level of education you plan to complete in your lifetime? (Please check only one answer.)

High School

- ☐ Less than high school graduation (Go to 2a on the next page)
- ☐ High school graduation or diploma only
- ☐ G.E.D. or other high school equivalent (Go to 2b on the next page)

Vocational, Trade, or Technical School After High School

- ☐ Less than 2 Years
- ☐ 2 Years or More

College Program

- ☐ Less than 2 years of college
- ☐ 2 or more years of college (including 2-year degree)
- ☐ Finish college (4- or 5- year degree)
- ☐ Master's degree or equivalent
- ☐ Ph.D., M.D. or other advanced professional degree

- 2a. If you do not plan to graduate from high school, what are the major reasons that you do not plan to graduate? Please answer in the space below

- 2b. If you plan to get a G.E.D. or other high school equivalent, what are your reasons for leaving school before graduating? Please answer in the space below.

3. Do you plan to go to college or university right after high school?

Yes

No

Don't Know

SECTION I: FEELING COMFORTABLE IN SCHOOL

1. In general, how comfortable would you be talking to your <u>teachers</u> , one-on-one, about LGBT issues?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable
--	------------------	----------------------	------------------------	--------------------

2.	How comfortable would you be talking to your <u>school principal</u> about LGBT issues?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable
3.	How comfortable would you be talking to your <u>vice or assistant principal</u> about LGBT issues?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable
4.	How comfortable would you be talking to your <u>school counselor, school social worker or school psychologist</u> about LGBT issues?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable
5.	How comfortable would you be talking to <u>your school nurse or other medical professional</u> at school about LGBT issues?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable
6.	How comfortable would you be talking to your <u>school librarian</u> about LGBT issues?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable
7.	How many times have you raised LGBT issues in your classes?	Never	Once	Between 2 and 5	More than 5 times
8.	How comfortable would you be raising LGBT issues in your classes?	Very Comfortable	Somewhat Comfortable	Somewhat Uncomfortable	Very Uncomfortable

SECTION J: INVOLVEMENT IN SCHOOL ACTIVITIES

The next set of questions is about your involvement in school activities during the past school year (besides any activity in a GSA). For each one, please indicate your level of participation.

	Have not participated	Have participated actively (but not as a leader or officer)	Have participated as a leader or officer
a. School newspaper, magazine, yearbook, annual	0	1	2
b. School subject-matter clubs, such as science, history, language, business, art	0	1	2
c. Student council, student government, political club	0	1	2

d. Debating or drama	0	1	2
e. Band or orchestra	0	1	2
f. Chorus or dance	0	1	2
g. Hobby clubs such as model building, electronics, crafts	0	1	2
h. Honorary clubs, such as the National Honor Society	0	1	2
i. Varsity athletic teams	0	1	2
j. Ethnic or cultural clubs, such as ASPIRA, Asian Cultural Society, African American Student Union	0	1	2
k. Other clubs addressing issues of human rights, tolerance and diversity, <i>besides a GSA</i> , such as Amnesty International or a Diversity Club	0	1	2
l. Cheerleaders, pep club, majorettes	0	1	2
m. Vocational education clubs, such as Future Teachers, Future Farmers, FCCLA, DECA, FBLA, or VICA	0	1	2
n. Service organizations, such as SADD, Key Club	0	1	2
o. Junior Achievement	0	1	2

SECTION N: PERSONAL CHARACTERISTICS

1. Below is a list of terms that people often use to describe their sexuality or sexual orientation. Please check all those terms that apply to you.

☐ Gay ☐ Lesbian ☐ Bisexual ☐ Straight/Heterosexual ☐ Questioning ☐ Queer

If none of these terms apply to you, please tell us how you describe your sexuality or sexual orientation: _____

2. Below is a list of terms that people often use to describe their gender. Please check all those terms that apply to you.

☐ Male ☐ Female ☐ Transgender ☐ Transgender Male-to-Female ☐ Transgender Female-to-Male

If none of these terms apply to you, please tell us how you describe your gender: _____

3. Which of the following best describes how “out” you are to other students at your school about your being gay, lesbian, bisexual, transgender, questioning or queer?

- ☐ I am “out” to all students at school ☐ I am “out” to most students at school ☐ I am “out” to only a few students at school ☐ I am not “out” to any students at school

4. Which of the following best describes how “out” you are to teachers and other school staff about your being gay, lesbian, bisexual, transgender, questioning or queer?

- ☐ I am “out” to all school staff ☐ I am “out” to most teachers and staff at school ☐ I am “out” to only a few teachers and staff at school ☐ I am not “out” to any school staff

5. Which of the following best describes how “out” you are to your parent(s) or guardian(s) about your being gay, lesbian, bisexual, transgender, questioning or queer?

- ☐ I am “out” to at least one parent/guardian ☐ I am not “out” to my parent(s) or guardian(s)

6. What is your race or ethnicity? *Please check all those terms that apply to you.*

- ☐ African American or Black ☐ White or European
☐ Hispanic or Latino/Latina ☐ Native American, American Indian, or Alaska Native
☐ Asian or Pacific Islander ☐ South Asian

☐ Middle Eastern or Arab American

If none of these terms apply to you, please tell us how you describe your race/ethnicity:

7. What race or ethnicity are the majority (more than half) of the students at your school?

- African American or Black ☐ White or European
Hispanic or Latino/Latina ☐ Native American, American Indian, or Alaska Native
Asian or Pacific Islander ☐ South Asian
Middle Eastern or Arab American ☐ There is no racial/ethnic majority in my school.
☐ Other (please specify):

Which of the following do you most closely identify as your religious affiliation or preference?

- ☐ Baptist
- ☐ Buddhist
- ☐ Catholic
- ☐ Christian-Nondenominational
- ☐ Eastern Orthodox
- ☐ Episcopalian/Anglican
- ☐ Hindu
- ☐ Jehovah’s Witness
- ☐ Jewish
- ☐ Lutheran
- ☐ Methodist
- ☐ Church of Latter-Day Saints (Mormon)
- ☐ Muslim
- ☐ Pentecostal/Charismatic
- ☐ Presbyterian
- ☐ Quaker (Society of Friends)
- ☐ Seventh-Day Adventist
- ☐ Unitarian/Universalist
- ☐ Other: _____
- ☐ None

How old are you? _____

Did you attend school during the 2008-2009 school year?

Yes → 10a. What grade were you in? _____

No → 10b. When was the last time you attended school? _____ (Month) _____ (Year)

What is your zip code? _____ (format: 99999)

Thinking about a typical week, about how many **hours per week** do you spend online? Your best guess is fine:

- ☐ I do not spend any time online.
- ☐ Less than 2 hours per week
- ☐ 2 to 7 hours per week
- ☐ 8 to 14 hours per week
- ☐ 15 to 21 hours per week
- ☐ 22 to 35 hours per week
- ☐ More than 35 hours per week

Did you participate in GLSEN’s 2007 National School Climate Survey?

- ☐ Yes
- ☐ No
- ☐ Not Sure